

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

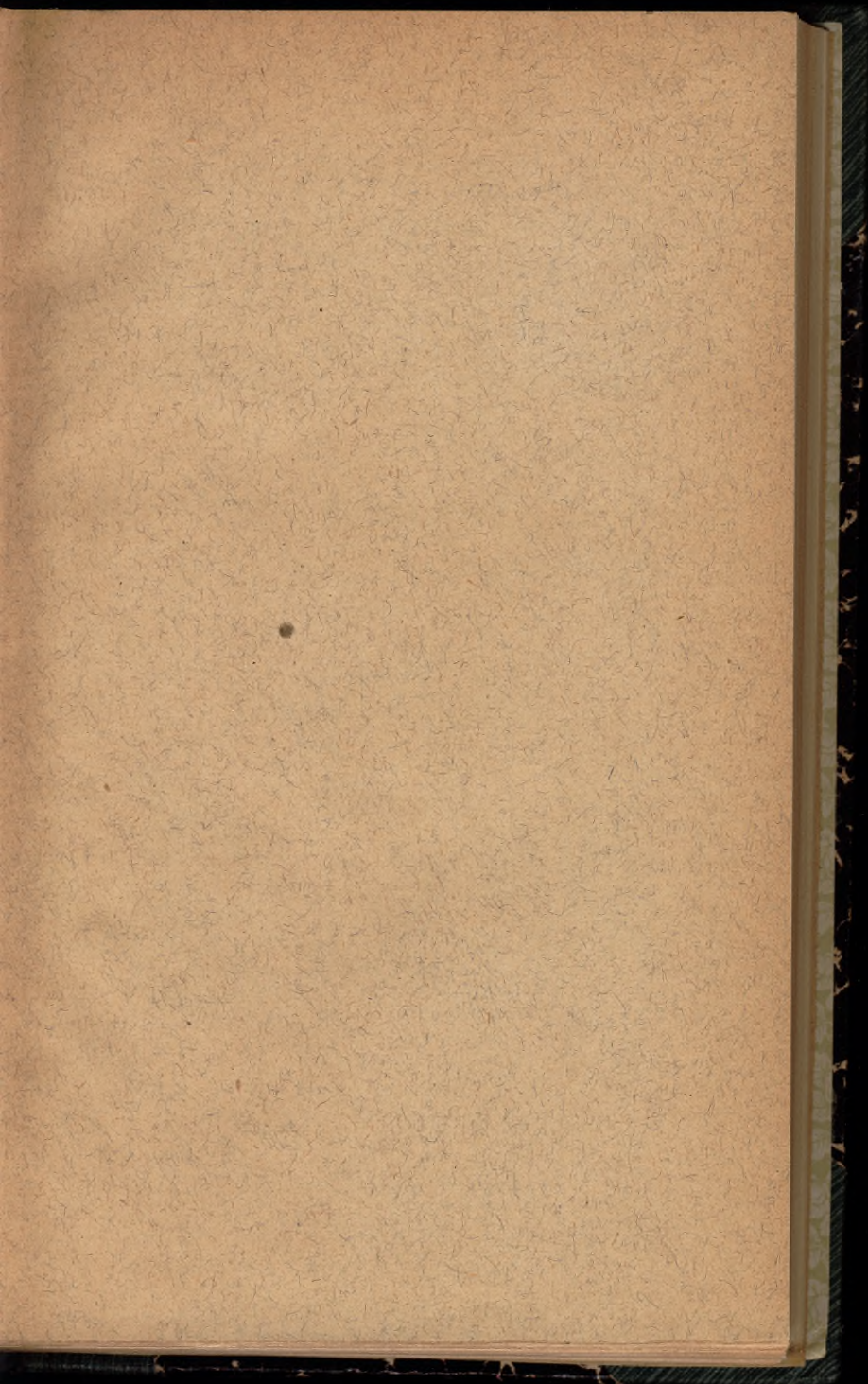
UPPSALA
UNIVERSITET

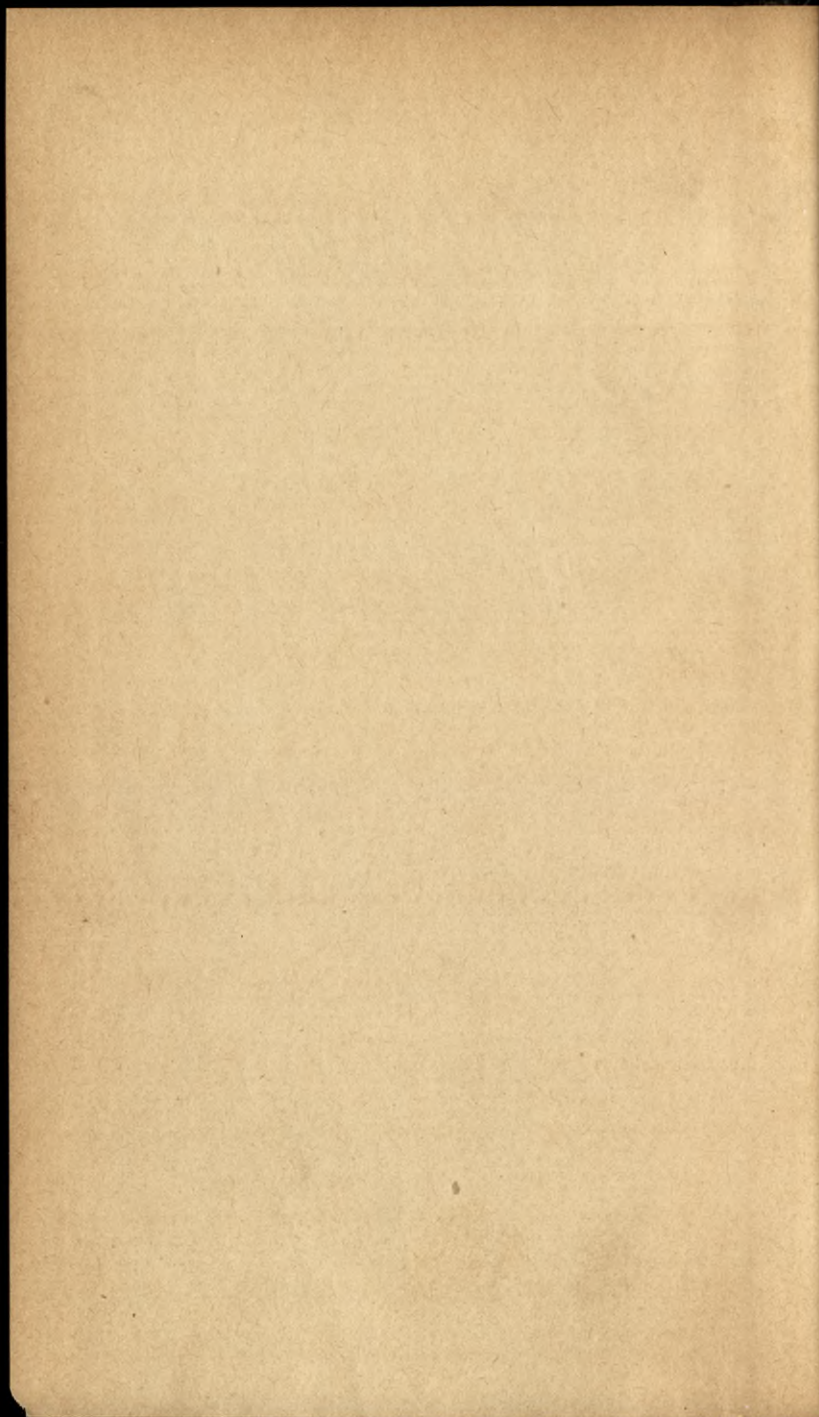

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

P. A. Lindholm.

KUNG ERIK OCH BLEKINGSFLICKAN.

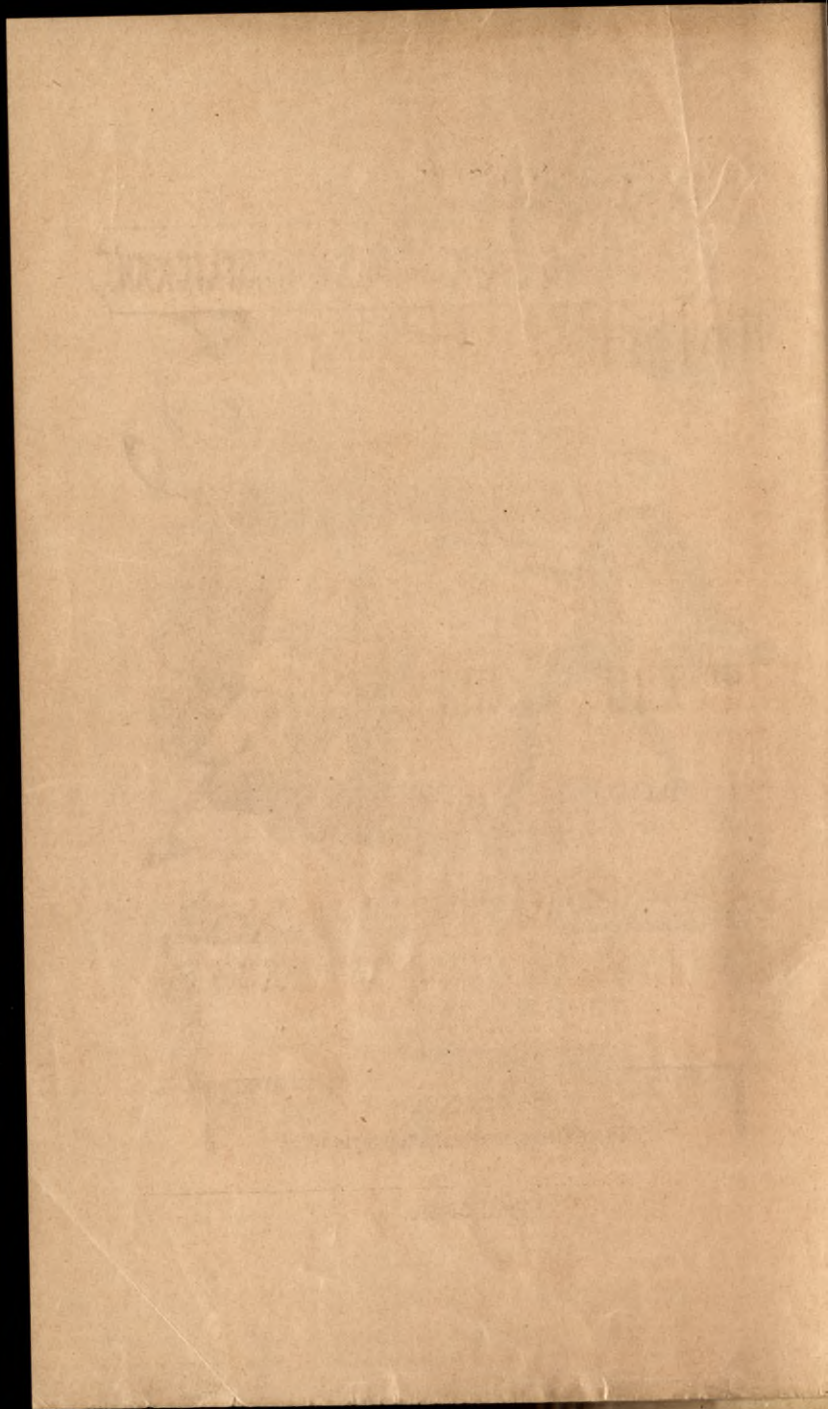

BERÄTTELSE FRÅN KRIGET MED DANMARK 1564
AF P. A. LINDHOLM

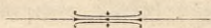
STOCKHOLM

F&G. BEIJERS BOKFÖRLAGSÅKTIEBOLAG

Pris: 50 öre.

P. A. LINDHOLMS
HISTORISKA BERÄTTELSE.

V.

KUNG ERIK OCH BLEKINGSFLICKAN

BERÄTTELSE FRÅN KRIGET MED DANMARK 1564.

STOCKHOLM
F. & G. BELJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG.

En afbruten förlofningsfest.

Krig och plundring var dagens lösen. I både Sverige och Danmark; ty vi skrifva år 1564, således andra året af det Nordiska sjuårskriget. Folket i gränslandskapen led förfärligt af de omenskliga fejderna, och på somliga ställen slötos så kallade bondefreder, genom hvilka invånarne i gränstrakterna förbundo sig att icke ofreda hvarandra, så länge de icke af sin konung blefvo dertill tvingade. Många hade dessutom fört sin lösa egendom till skogarne och gömt den undan på de mest otillgängliga ställen för att åtminstone hafva någonting kvar, om fienden komme att härja och bränna deras gårdar.

De krigförande konungarne af Sverige och Danmark, Erik XIV och Fredrik II, hade föga hjeltemod och mandom att skryta af, men desto mera högmod och egenkärlek. Det var också förnämligast de båda konungarnes skrytsamma fåfänga som denna gång föranledt fredsbrottet. Sjelfva höllo sig de stridslystna regenterna nästan alltid på tillbörligt afstånd från krigsskådeplatsen, men redan år 1563 begaf sig konung Erik sjelf med landhären öfver till Halland och lyckades förmå de nästan försvarslösa halländingarne att hylla honom. Han drog nu genom större delen af landskapet utan att möta något svårare motstånd. Slutligen började han belägra den vid denna tid befästa staden Halmstad; men han måste

snart draga sig tillbaka, ty han saknade nödigt fältartilleri, och dessutom fick han veta, att en dansk här under konung Fredriks anförande nalkades från söder. Vid återtaget ledo svenskarne ett ganska svårt nederlag i Fjellgrenna, och sålunda blef vinsten af de förut vunna fördelarne på en gång reducerad till nästan ingenting.

I sjökriget hade svenskarne deremot haft mycket bättre lycka under Jakob Bagge, och deras framgångar på sjön blefvo ännu större under dennes efterträdare, Klas Kristersson Horn. Sedan denne besegrat danskarne vid Öland, blef han af konungen kallad till landhären. Konung Erik tog nu befälet öfver denna och inföll i Bleking, som denna tid lydde under danska kronan, och hvars invånare i allmänhet voro allt annat än vänligt sinnade emot svenskarne och deras konung.

Ungefär en half mil söder om gränsskillnaden emellan Småland och Bleking, den obetydliga, men historiskt ryktbara Brömseback, låg vid tiden för vår berättelse en mindre bondby, som vi vilja kalla Vallaryd. Invånarne i denna by voro en söndags-eftermiddag, midt under högsommaren år 1564, samlade hos den rike och ansedde bonden Jesper Olausson. Här roade sig de unga med lek och dans och de äldre med dryckjom och åskådande af de yngres lekar. Orsaken till den allmänna munterheten var den, att Jesper Olausson just denna dag förlofvat sin enda dotter med den raske och hurtige men långt ifrån rike ungersvennen Helge Ivarsson. Ebba Jespersdotter ansågs vara den rikaste ungmö i hela häradet, och då hon dertill var vida omtalad för sin skönhet, så faller det nästan af sig sjelft, att hon icke kunde hafva saknat både rika och ansedda friare. Men hon hade afvisat alla de giftaslystna bondesöner, som kommit till henne i friareärenden. Några hade väl icke nöjt sig med det utslag, de fått af den kallsinniga skönheten, utan vändt sig till hennes fader, men gubben Jesper hade svarat dem,

att hans dotter en gång för alla fått löfte af honom att sjelf välja sin blifvande make, om denne blott icke vore en illgerningsman, och det löftet ville han hålla. Att han en gång gifvit detta löfte till Ebbas moder, när denna låg på sin dödsbädd, det nämde han ej; men detta var nog hufvudorsaken till att han ej lät locka sig att bryta det. Att han också väntat sig en, om icke just rik, så åtminstone välbergad måg, det märktes tydligt nog, när Ebba en vacker dag kom till honom och med rodnande kinder omtalade, att hon skänkt sitt unga hjerta åt den hurtige men fattige Helge Ivarsson. Gubben Jespers anlete mulnade icke så litet vid denna temligen oväntade underrättelse, och den hederlige mannen tycktes behöfva en lång stunds fundering, innan han kom på det klara med det svar han borde gifva sin dotter.

Ebba märkte hans villrådighet och blef mycket orolig. Slutligen smög hon sig fram till honom, slog sina armar om hans hals och såg bedjande in i hans ögon.

“Får jag ta Helge, far?” hviskade hon knappt hörbart.

“Hm hm“, fnyste Jesper småförtretad, “det lönar nog inte mödan att säga nej, skulle jag tro; ty hvad kvinfolken en gång fått i hufvudet kan en aldrig ta derifrån med skruf eller tång och inte på annat sätt heller. De ska' i alla fall ha sin vilja fram till slut, om man också stode med täljyxan öfver dem.“

“Tack, tack, far“, jublade Ebba.

“Jo, nu var jag allt en bra karl, skulle jag tro.“

“Det är far alltid.“

“När jag låter dig råda förstås.“

“Åh, inte just det.“

“Men om jag kört Helge på porten, då skulle jag nog varit en så lagom bra karl.“

“Det hade inte far kunnat göra,“ svarade Ebba med ett litet skalkaktigt leende.

“Hå, hå, hvarför inte det?“

“Han är ju inte här, vet jag.”

“Ja, deri har du verkligen rätt, han håller sig undan, han.”

“Men han kommer snart. Jag skulle bara tala med far i förväg.”

“Jaså, han är rädd för mig, den backharen, kan jag tro.”

“Inte just det, men --”

“Men du ville ändå känna dig före, huru landet var beläget, innan du vågade skicka honom i elden. Jo, jag har sannerligen en vacker dotter, jag!”

“Åhja, det ha vi nog hört mer än en gång, tycker jag.”

“Ja, ja, du skall sjelf ha honom; men går det galet, så inte är det mitt fel, och inte är det värdt för dig att då komma till mig med några klagovisor heller.”

“Frukta inte för det, far! Helge är ju en god och präktig pojke och gäf att sköta sig i allting. Han skall nog blifva en god man och en dugtig husbonde också, det tror jag säkert.”

“Jag vill inte råda honom till något annat heller, om han inte vill råka illa ut för mig“, utbrast gubben Jesper, som alldeles glömde bort, att han för knappt en minut sedan hotat att icke alls bry sig om att lyssna till dottrens klagovisor, i händelse att Helge Ivarsson skulle blifva en dålig make. “Gud nåde honom, om han inte blir god mot dig, Ebba.”

“Var obekymrad för det, far, ty Helge kan icke bli stygg mot mig, det litar jag på.”

“Jag vill också hoppas detsamma, ty han vore väl en otacksam gök annars, då han får en så rik flicka, som du är, och skam till sägandes den vackraste jänta i norra Bleking. Nog bör han vara tacksam.”

“Det skall han nog blifva mot Er också, far. Men för resten så är *han* nog vackrare än *jag*, om man skall tala allvar en gång.”

“Hm, hm, jaså, jaha, det är ju bra det, och så bör det väl också vara, då du är rikare än han.”

Något öfver en vecka efter detta samtal firades Ebbas och Helges trolofning, som redan i korthet är omnämndt.

Det gick gladt och lustigt till i Jesper Olaussons hus. Både unga och gamla hade fått sitt lystnäte af mat och dryck, och dansen pågick nu som bäst med fröjd och gamman. Gubben Jesper gick sjelf omkring både ute och inne och såg till, att ingen af de närvarande blef förbigången med trakteringen. Ändtligen blef han varse en person, som ännu icke fått någonting af välfägnaden. Det var byns yngste bonde. Han hade varit i något ärende till närmaste by och just nu kommit hem. Jesper Olausson skyndade emellertid genast fram till honom.

“Goddag Måns, och välkommen till oss“, helsade han fryntligt. “Du ser mig fasligt surmulen ut, du, i dag. Kom med mig och drick en god muladryck, så får du bättre humör. Gubben Jesper Olausson firar inte trolofning för sin dotter mer än en gång, och det är just i dag det, skall du veta, och därför vill jag se bara glada ansigten omkring mig hela dagen.“

“Tack, tack, fader Jesper, men det synes mig icke vara mycken anledning att nu leka och dansa och fröjdas“, svarade Måns.

“Hvad pratar du för dumheter, Måns?“ utbrast Jesper med ganska märkbar förtrytelse. “Ha vi inte anledning att roa oss vid ett sådant här tillfälle?“

“Jo visserligen, men —“

“Nå, hvad är det då för om och men? Tycker du, att jag får en för fattig måg kanske? Ja, med den saken är det just på det viset, att jag nog kunnat få en som varit lika rik som du, om jag fikat efter det; men jag skall säga dig, att jag tycker bättre om en dugtig karl, som är fattig, än en rik, som kanske inte duger till stort annat än att skryta öfver hvad han har.“

“Om den der piken var ämnad åt mig, så kan jag ej ta emot den, ty jag har hvarken skrutit öfver

mina egodelar eller friat till Er dotter“, svarade Måns leende.

“Nå, det vet jag nog. För öfrigt så har jag låtit Ebba råda sig sjelf i den här saken, och det är nog det bästa, ty det är ju hon, som skall dras med honom och inte någon annan.“

“Jag har inte heller sagt någonting om Helge, ty han är en bra karl och förtjenar att få en duktig hustru, men det var om fienden jag ville tala ett par ord.“

“Den ge vi pocker. Minns du inte huru det står i en visa om svenskarne:

De svenske de rida så stolta till by
Till antal så många som mygg under sky
Och skräfla så tappert vid kannor och krus
Och hota att bränna båd' bonde och hus;
Men komma de danske, då stå de ej bi,
De fly liksom harar till skogen och skrika:
“För danskarne måste hin onde sjelf vika.“

“Det der är nog lätt att säga, det; men kommer nu den svenske konungen hit med en stor här, såsom de påstodo hos grannas, så blir det nog vi, som få fly till skogen, ty då väntar oss nöd och elände.“

“Ja, den svenske kungen duger då icke till annat än att härja och bränna och fara fram som en riktig röfvare.“

“Åhjo, nog duger han till annat också.“

“Hvad då?”

“Hafven I redan glömt hans bragder, när han var i Kalmar för fem år sedan, fader Jesper? Jag tycker, att han nog förde ett så pass bullersamt lif der, att man kan minnas det några år efter.“

“Jaså, du menar med din syster. Jaha, han lärer vara en farlig karl för alla unga och vackra flickor. Din stackars syster torde nog minnas det, hon.“

“Tala inte om det der, fader Jesper, ty jag blir då så förargad, att jag knappt kan styra min vrede,

och jag skulle gerna vilja se yxan sitta i hufvudet på den svenske Herodes och hela hans folk.“

“Ja, ja, vi ska' inte tala om det, utan vara glada nu. Det är tids nog att sörja, när svensken står för dörren.“

“Kors i Herrans namn, godt folk, svensken kommer hit och är snart öfver oss, en oräknelig skara“, skrek i detta ögonblick en tio eller tolf års pojke, som kom springande norr ifrån och tycktes vara alldeles ursinnig af förskräckelse.

“Är du från vettet, pojke, eller hvad pratar du för galenskaper?“ sade gubben Jesper Olausson, i det han fattade den förskrämda gossen i armen och höll honom kvar. “Du måtte väl inte se några svenskar här heller, skulle jag tro?“

“Nej, men de komma snart efter“, svarade gossen, “vi ha dem nog snart här, för jag har själf sett dem. Hu, hvad de se grymma ut! De ha långa spjut och bössor och en hel hop hästar, och så ha de satt eld på stugan vår och dräpt far och mor och bundo stora syster på en häst och körde bort med henne, men mig sågo de inte, ty jag sprang till skogen och gömde mig, och nu är jag här, men Gud vet, huru det är med syster och far och mor.“

Gossens förvirrade berättelse framkallade bland de närvarande en allmän häpnad och förskräckelse. Gubben Jesper ref sig i hufvudet flera gånger, men det var honom omöjligt att utfundera något klokt beslut eller ens något sätt att reda sig ur den fara, som hotade. Om också den af rädsla förvirrade gossen ej talat fullt sanningsenligt om svenskarnes framfart i hans hem, så hade man i alla fall ej mycket bättre att vänta, om de verkligen komme till byn såsom fiender; ty tiden var sådan, att man ansåg sig vara i sin fulla rätt, om man också behandlade sina fiender värre, än om de varit vilda djur.

“Gode vänner“, utropade Helge Ivarsson slutligen, “här duger det sannerligen icke att stå hjälp-

lösa och gapa på hvarandra, tills vi ha svenskarne öfver oss, ty då kommer det nog att gå oss mycket illa.“

“Ja, hvem vet icke det, käre Helge? Men se knuten är just att hitta på ett godt råd i den här villervallan“, sade gubben Jesper och ref sig för säkerhets skull ännu ett par gånger i hufvudet, som om han trodde, att de goda råden slutligen skulle komma fram derifrån.

“Åh, det är väl inte så konstigt heller“, påstod Helge. “Har man bara liten klyftighet och inte tappar modet, så går det nog bra; ty friskt vågadt är hälften vunnet. Skynden hem hvar och en till sitt och rusten er att möta fienden med vapen i hand, det är det bästa vi kunna göra.“

“Det torde blifva tu tal om den saken“, invände några tvekande, “man vinner inte mycket med det, om fienden är så öfverlägsen i styrka, som det höres af ryktet“.

“Är det kanske bättre att låta steka sig af fienden inne i sin stuga eller att bli hängd af honom?“ invände Helge.

“Visserligen icke“, svarade en äldre bonde, som hette Håkan, “men det finnes väl någon bättre utväg än så.“

“Nå, hvad skulle det vara för utväg?“

“Jo, den svenska kungen är en ganska klok karl, säges det.“

“Jo, i det onda är han det nog“, inföll Måns.

“Åhja, det torde nog vara sant det, men han har nog sina goda sidor också, och som I veten, så har han kunnat lägga hela Estland under svenska kronan utan att behöfva utgjuta en droppe blod för det landet. Den, som kan göra eröfringar utan krig, han är en klok regent, om han också har sina fel såsom andra menniskor.“

“Nå hvad godt ha vi af hans visdom, om han nu är en ny Salomo, såsom I synes tro, fader Håkan?“ frågade Helge.

“Mycket mer än du tror, hoppas jag, ty hvad han gjort i Estland, vill han nog göra här också, om vi gå in derpå.”

“I vill således, att vi skola hylla den der kvinno-röfvaren såsom vår konung och svärja honom trohet, fader Håkan?” inföll Måns.

“Nöden har ingen lag, heter det, och för resten så är han väl icke någon röfvare heller, såsom du pratar.”

“Nå, de som hylla sådana åsigter, de äro ej värda bättre än att hängas eller brännas, och känner jag konung Erik rätt, så låter han nog dräpa alla, som icke vilja lemna sina döttrar till frillor åt honom och hans hofmän. Den som vill det, må svärja denna blodhund och mordbrännare trohet, men jag gör det icke, så länge jag förmår säga nej, och jag skall förakta hvar och en, som gör det.”

“Tack skall du ha, Måns”, utropade Helge. “Du talar som en ärlig karl, du, och om också alla andra gå öfver till svenskarne och blifva förrädare af sitt land, så ska’ åtminstone vi två stå hvarandra bi och blifva trogne vår konung och gamla Danmark.”

“För den, som ingenting har att våga, är det ingen synnerlig konst att tala stora ord om tapperhet och trohet”, mumlade några; “men vi ha inte råd att äfventyra både lif och egodelar för nöjet att låta svenskarne ge oss huden full med stryk. Det är ett alltför dyrt nöje, det.”

“Ja, så är det”, instämde flera.

“Och dessutom vore det kanske bäst, om vi verkligen hörde under svenska kronan”, inföll ändtligen Jesper Olausson, “ty då sluppe vi sådana här öfverraskningar. Sverige ligger ju också lägligare för oss än Danmark, så att vi hastigare kunde få hjälp, om en fiende komme öfver oss. Såsom det nu är, veten I mer än väl, att fienden kan öfverfalla och dräpa oss sju eller åtta gånger, innan vi hinna få bud till kungen om hjälp. Och viljen I nu följa mitt råd, så skicka vi genast bud till konung Erik och erbjuda honom vår hyllning.”

“Jaha, det är klokt taladt och alldeles riktigt. Vi skola sända bud till den svenske kungen och det på eviga minuten“, skreko bönderna öfver hvarandra med mycken ifver, och öfverläggningen slutade dermed att Jesper Olausson och ett par andra bönder blefvo utsedda att ofördröjligen uppsöka den svenska hären och å byns vägnar erbjuda konung Erik Vallarydbornas trohets- och hyllningsed mot löfte om frihet från plundring och våldsamheter i deras by.

Måns och Helge Ivarsson talade med mycken ifver emot detta beslut, men ingen lyssnade till deras anföranden.

“I ären allesammans riktiga krukor, det är allt hvad en hederlig karl kan säga om eder“, utropade Måns slutligen med glödande harm. “Men blifven I svenskar, så mycket I behagen, och krypen för den, som en vacker dag skall pina och plåga ut eder sista penning i skatt, men jag stannar icke här för att bevittna eder skam.“

Och härmed gick han sin väg.

“Icke heller jag“, sade Helge Ivarsson och skyndade efter honom.

“Det borde du ändå“, påstod Måns.

“Hvarför skulle jag det?“

“Tänk på min syster, Helge, så behöfver du ej fråga.“

“Du tror då, att han blir farlig för Ebba?“

“Han är farlig för alla, som han vill förgöra.“

“Förgöra?“

“Ja, han har djefvulen i ögonen, säges det, och ingen kvinna finnes, som kan emotstå hans tjusarblick.“

“Du förskräcker mig nästan, men stanna här och bli tvungen att svärja den svenske konungen trohet, det kan jag ändå icke. — Men vänta ett ögonblick, Måns, ty ännu kan saken sluta lyckligt“, fortfor Helge, i det han skyndade tillbaka till de andra.

“Fader Jesper“, sade han ifrigt, “får jag säga Eder ett par ord?“

“Jaså, du har redan ångrat dig och tagit ditt förnuft till fånga“, svarade gubben Jesper Olausson belåtet.

“Nej, men jag tänkte bedja Eder att få taga Ebba med mig.“

“Hvad skulle det tjena till?“

“Om konung Erik inte vill veta af någon underhandling, och det är ju icke omöjligt, så blir hon i alla fall räddad, om I låter henne följa med mig och Måns.“

“Men om nu den svenska konungen beviljar vår bön och begäran, hvilket jag visserligen tror att han gör, så vore det ju en stor dumbhet att låta någon löpa till skogs i förväg, ty sådant kunde lätt af svenskarne bli ansedt såsom ett bevis på, att vi ej menat allvar med vår undergifvenhet.“

* “Betänk dock, fader Jesper, att det är farligt för kvinnor att vara bland så många knektar och —“

“Du känner dig svartsjuk“, affröt Jesper leende. “Ja, det lära vi nog se; men i mitt hus är min dotter bättre skyddad än i skogen. Vill du nu stanna här, så kan du ju hålla ett vaksamt öga öfver henne, tills jag kommer åter från det svenska lägret; vill du det icke, så må du gå dit dig lyster, men kom då icke hit en annan gång, ty nu må du välja mellan vänskap eller fiendskap.“

Helge stod ett ögonblick stum af förvåning; ty minst af allt hade han väntat att blifva på detta sätt afspsiad af den hederlige gubben Jesper Olausson.

“Näväl, fader Jesper, då stannar jag här tills vidare“, svarade han slutligen med så likgiltig ton som möjligt.

“Nå, det låter höra sig“, utropade Jesper belåten. “Se nu bara till huset och tösen med, ty nu måste vi begifva oss af. Gud vare med er allesamman! Farväl!“

“Lycklig resa!“ ropade flera röster efter de borttågande männen.

Helge stod tyst en lång stund och såg efter de bortgående underhandlarna. Sedan gick han in till Ebba, som under den allmänna öfverläggningen dragit sig undan till sin kammare.

Här satt hon vid ett bord och läste i en bönbok, när Helge kom in. Ebba hade nämligen fått lära sig att läsa och skriva, hvilket icke just hörde till de vanliga kvinliga eller manliga konsterna under denna tid.

“Vårt trolofningskalas slutade olyckligt“, sade hon och såg upp på Helge, som stannat vid dörren.

“Ja kära Ebba“, svarade han och gaf henne en trohjertad blick, “men ännu ha vi ej skäl att klaga. Gifve Gud, att ingenting värre måtte inträffa.“

“Ja, det må du väl säga, min käre Helge. Hvarför skulle far ge sig af till svenska lägret? Nog hade väl någon annan kunnat gå dit.“

“För honom fruktar jag minst.“

“Hvad menar du, Helge?“

“Ebba, följ mig och låt oss gömma oss undan i skogen; ty om svenskarne komma hit, så bli vi båda olyckliga.“

“De ha ju kungen med sig.“

“Det är just honom jag fruktar mest.“

“Är han verkligen så grym och blodtörstig, att han öfverfaller och dödar värnlösa kvinnor?“

“Konung Erik är nog icke grymmare än andra och därför tror jag icke, att han skall döda hvarken män eller kvinnor här, men han är dock farlig just för unga kvinnor, och detta är orsaken till att jag beder dig fly med mig.“

“Men far ville ju, att vi skulle stanna här, tills han återkommer från sitt besök hos svenskarne. Inte kunna vi väl då fly bort, innan någon fiende visat sig i byn. Det vore icke särdeles vackert handladt.“

“Jag tror nog, att huset får stå kvar lika väl, om vi fara, som om vi stanna kvar här.“

Ebba satt tyst ett par minuter och funderade.

“Nej, Helge“, sade hon slutligen och såg upp, “det må gå huru det vill, men jag flyr icke härifrån, då far har satt mig att bevaka huset.“

“Men betänk dock för hvilken fara du utsätter dig på det sättet, min älskade Ebba!“

“Jag har betänkt mig och finner, att faran är långt ifrån så stor som du inbillar dig.“

“Huru vet du det?“

“Jo, det är lätt uträknadt. Om nu svenskarne skona vår by, så behöfver jag icke visa mig för dem, medan de äro här, och då kunna de ju icke göra mig någon skada heller; låter den svenske konungen åter bränna och plundra våra hus, så vill jag ej öfverlevva min far, om jag ej kan undkomma på annat sätt, men lefvande skall jag ej falla i svenskarne händer. Nu har du hört mitt ord, Helge.“

“Ebba, du är en modig kvinna, en riktig hjeltinna. Stanna här, efter som du vill det, och må Gud beskydda och bevara dig! Jag måste dock fly, jag har svurit att icke bli svensk.“

Efter ett ömt afsked från sin trolofvade skyn-dade Helge att uppsöka Måns. Denne hade nämligen icke ännu lemnat byn, utan befann sig i sitt hem och var sysselsatt med att hopsamla en del af sina egodelar för att föra dem med sig och gömma dem någonstädes i skogen.

“Jaså, du kommer ändå, fastän du ej fick henne med dig“, sade Måns, när han såg Helge Ivarsson inträda i hans stuga.

“Ja, jag kommer, men gubben Jesper är envis som synden, när han fått någonting dumt i hufvudet, och nu har han fått det i sin tjurskalle, att den svenske kungen skall vara alldeles lik en engel i mildhet och oskuld, och därför nekade han bums att låta Ebba fly. Ja, han förbjöd mig också att lemna gården, om jag ville hoppas att bli hans måg.“

“Och du kommer ändå?“

“Inte kunde jag väl stanna der för att bli men-edare heller? Ty om jag också blifvit tvingad att

Nu hade Emund sett nog, och nu ville han vända om. Men just då han vände sig, blef han varse en i sin kåpa väl inhöljd svartbroder, som tycktes betrakta honom med misstänksamma blickar. Då flög en ny tanke genom Emunds hufvud. Han vände sig till svartbrodern och bad honom visa vägen till biskop Didrik Slagheck.

Munken svarade icke men gaf honom ännu ett mönstrande ögonkast och vinkade sedan till honom att följa. Han gick derpå rakt fram till slottet. Vid slottsmuren stannade han ett ögonblick och tycktes söka efter någonting. Utan att Emund visste huru det gått till, öppnades en smal dörr i sjelfva muren, och denna dörr ledde till en trång trappa. När de kommit uppför denna, befunno de sig i en stor sal. Härinne voro flera väpnare och svenner samlade. Munken vände sig till en af dem och sade i det han pekade mot en dörr i salens fond:

“De äro derinne ännu?”

“Ja, vördige fader“, svarade den tilltalade.

“Säg biskop Didrik, att denne unge man önskar samtala med honom just nu“, sade munken i det han gick.

Svennen försvann genom en tung ekdörr, men kom snart åter och tillsade Emund att inträda i nästa rum.

Emund följde svennens vink och stod i nästa ögonblick i ett med gyllenläderstapeter och präktiga kostbara mattor prydt och inredt gemak, som upplystes af välluktande vaxljus, hvilkas sken gaf rummet ett högtidligt och mystiskt utseende.

Vid ett stort ekbord, på hvilket tvenne dyrbara silfverkannor stodo, sutto tvenne män, hvilka Emund antog vara befälhafvarne för den i staden förlagda danska hären, biskopen i Skara, Didrik Slagheck, och tysken Reinwald von Heidersdorf.

Emund helsade de båda männen med en djup bugning.

“Hvad heter du, unge man?“ frågade den i biskopsdräkt utstyrde Didrik Slagheck, i det han med ögonen mönstrade den inträdande från topp till tå.

“Emund Folkesson, Ers värdighet“, svarade denne i samma ödmjuka ställning, som han i början intagit.

“Och ditt ärende?“

“Vördige herre, I kännen förvisso redan, att många

2.

Konungens ankomst.

Sedan sändebuden till svenska kungen lemnat Vallaryd, kände sig invånarne i början till mods ungefär så, som om de hade lyckligt sluppit undan en stor olycka; men snart började man frukta, att faran ännu icke var öfverstånden. Man började sålunda sväfva emellan hopp och fruktan. Stundom voro de goda Vallarydsborna alldeles förvissade om, att den svenske konungen skulle med synnerlig tillfredsställelse ingå på deras begäran, stundom insmög sig ett litet tvifvel i deras sinne, och när sändebuden hade dröjt ett par timmar utan att låta höra af sig, sjönk böndernas mod nästan till misströstan. Väl sökte hvar och en hålla humöret uppe, men vid midnattstiden fanns det knappt någon bland de väntande, som på allvar vågade hoppas en god utgång af sändemännens ärende. Alla byns vuxna män hade samlat sig vid landsvägen för att mottaga de utskickade underhandlarne, och med spännande uppmärksamhet och oro lyssnade de här att få höra dånet af framtågande trupper och vapenslammer, men när det led öfver midnatt utan att tystnaden afbröts, tröttnade de slutligen.

“Nu lönar det nog ej mödan att vänta längre“, sade fader Håkan, som var byns ålderman och därför ett slags anförare för de väntande bönderna; “ty i natt lärer ingen komma. Låtom oss därför gå hvar och en till sitt och med våra hustrur och barn förena oss i bön till Gud om beskydd och hjälp ur den hotande faran!”

“Tack, fader Håkan, för de orden“, svarade några. “När allt kommer omkring, så är det visserligen ingen annan än Herren Gud, som kan hjälpa oss i vår nöd och ur lejonets mun.“

“Sant nog det, god’vänner, men vi få icke derför sjelfva vara overksammas. Hjelp dig sjelf, så får du hjelp af Gud, heter det. Skulle nu icke någon ting af vigt inträffa innan klockan tio i morgon, så råder jag eder alla att följa Måns Anderssons och Helge Ivarssons föredöme och fly undan till skogen med allt hvad I kunnen taga med eder af edra egodelar; ty då synes det mig fast otroligt, att våra sändemän skola hafva vunnit den svenske konungens bevågenhet och ynnest. Fast hellre torde han då låtit platt förgöra dem och ämnar oss samma öde, så snart han hinner hit.”

“Ja, Gud nåde oss, det är nog det troligaste“, suckade några bland bönderna, och flere instämde.

“Således samlas vi här åter i morgon vid nio-tiden?“ sade fader Håkan.

“Ja, ja“, ropade alla.

Sedan bönderna härefter tillönskat hvarandra en god natt, skildes de åt, och enhvar gick till sitt hem.

Den återstående delen af natten förflöt emellertid i ostördt lugn; men under dessa timmar slöts likväl intet öga i byn Vallaryd. Både unga och gamla vakade och anropade Gud om hjelp och förbarmande.

När morgonen ändtligen inbröt och tiden nalkades, då männen skulle begifva sig till den öfverenskomna mötesplatsen, togo de afsked af sina hustrur och barn, som om de icke vågade hoppas att få återse dem ännu en gång i detta lifvet. Tysta och allvarliga vandrade de sedan till samlingsplatsen, dit den ene efter den andre af deras grannar så småningom anlände.

Minuterna skredo långsamt som timmar, och knappt ett enda ord vexlades emellan de församlade bönderna. Allas ögon voro riktade åt norr; men ännu förblef det tyst och stilla åt det hållet liksom under föregående natt.

“Nog måtte väl klockan vara tio nu, om hon skall bli det någonsin i dag“, sade slutligen en af

bönderna, i det han vände sig till äldermannen, fader Håkan.

“Ännu dröjer det nog en god kvart, innan hon blir det“, svarade fader Håkan.

“Det är omöjligt; jag tycker, att vi redan väntat här minst fem timmar i dag.“

“För den, som väntar, blir tiden mer än dubbelt lång, det är ingenting nytt.“

“Kunde man bara trösta sig med det vanliga ordspråket: ’den som väntar på något godt, väntar aldrig för länge’, så ginge det väl an; men nu få vi snarare vända om det och säga, att den, som väntar att bli hängd, väntar aldrig för länge. Det kan ju vara en tröst i bedröfvelsen det också, tycker jag“, inföll en skämtsam bonde.

Ingen tycktes dock vara stämd för skämt, och derför blef det åter tyst några minuter.

“Nej, det här är ett mindre lustigt samkväm, tycker jag“, återtog nu den pratsamme bonden. “Viljen I som jag, så låta vi fader Håkan uppläsa Jeremias’ klagovisor för oss på morgonkvisten. Det skulle kanske krya upp oss litet.“

“Du är då alltid galen, du Jerker“, muttrade Håkan.

“Nå, jag glömde verkligen, att I ej kan läsa, och det kan inte jag heller förstås, men en klagovisa kan jag väl få ihop åt er ändå, t. ex. så här:

Och Vallarydsbönder de kommo ihop
Och kröpo vid landsvägen ned i en grop
För den utländske konungen.

De suckade alla så svårliga tungt:
“Nej, aldrig i verlden vi mer sofva lugnt
För den utländske konungen.

Visst hafver han upphängt vårt sändningabud.
Och kommer han hit, tar han säkert vår hud
Denne utländske konungen.“

De suckade så uti dagarne tre
Och väntade ifrigt att skägget få se
Af den utländske konungen.

När suckar och tårar dem ändtligen brast,
Till hemmet de ämnade vända med hast
Från den utländske konungen.

Men ack! alltför länge de dröjt i sin grop,
Ty när de sig reste, de — vuxit ihop
För den utländske konungen.

“Gud vet, hvarifrån du tar dina galenskaper“,
utbrast fader Håkan, som dock ej kunde återhålla
ett småleende öfver Jerkers skämt.

“Från samma ställe som andra, kan jag tro“,
svarade Jerker.

“Men det passar inte att gyckla, när fienderna
stå för dörren i hvarje ögonblick.“

“Jag vet sannerligen inte, om det kan vara
mycket bättre att sitta här som en hop vingskjutna
höns och sucka och pusta som spruckna blåsbälgar.
Tänker den svenske konungen låta hänga oss, så
kunnen I slå er i backen på, att han inte skonar oss
derför att vi se ut som en skock ruttna kålhufvuden
eller en hop skrämnda får, när han kommer hit. Nej,
annat vill det nog vara. Han lärer sjelf vara en
lustig herre, och därför tycker han nog bäst om att
se glada ansigten omkring sig, och deri gör han
alldeles rätt. Vore jag kung, så skulle jag genast
låta kapa hufvudknoppen af alla surkålmenniskor i
mitt rike. Sedan ville jag se, om det funnes en
regent, som hade ett så lyckligt och lustigt folk att
styra som jag. Vår nådige konung har inte hittat
på det bästa sättet att styra det här folket. Gamle
kung Kristian var inte så dum han, mån I tro, men
han högg något för vårdslöst och träffade därför
inte dem han skulle gjort ett hufvud kortare, utan
en och annan glad och präktig karl, och därför gick
det så galet, som det gick för honom till slut.“

Jerker hade genom sitt grofkorniga skämt lye-
kats förjaga de sorgsna tankar, som förut helt och
hållet upptagit hans kamraters sinnen. När han
märkte detta, uppmuntrades han att fortsätta med

sitt skämt ännu en stund, och slutligen fick han de fleste att skratta.

“Hören nu på, mina vänner“, sade han slutligen: “jag har länge funderat på, huru man lättast skulle kunna föda och kläda sig väl här i världen; men jag har varit nog dum att inte hitta på det förrän just nu, då det är fråga om att hänga mig.“

“Nå, hvad har du hittat på då?“ frågade Håkan.

“Att spela narr.“

“Derpå har du inte blifvit mycket fet, tycker jag.“

“Tacka för det, då jag spelar narr inför riktiga narrar; men vänta tills kung Erik kommer, så fån I väl se, om han inte utnämner mig till ordentlig hofnarr, och då blir allt jag ett strå hvassare än någon af er.“

Detta skämt lönades med en riktig skrattsalfva, som dock hastigt tystnade, när fader Håkan utropade: “Gud bevarare oss nu nådeligen allesamman! Jag hör slammer af vapen och dåån af framtågande krigare.“

“Der komma de, der komma de!“ utropade nu flere. “Se bara hvilken förskräcklig hop! Lefve svenskarne! Men hvad är detta? Se fader Jesper Olausson går främst som en fånge mellan två knektar. Gud bevarare oss!“

“Nu ären I dumma igen“, inföll Jerker. “Förstån I ej, att konung Erik måste vara försigtig, när han tågar in i ett okänt och fiendtligt land? Han kunde eljest lätt bli lurad af någon skälm och lockad i en fälla, som han hade svårt att komma ur. Nu har han naturligtvis icke trott, att gubben Jesper talade bara rena sanningen inför honom: men han har icke heller velat afslå hans begäran, och därför har han ställt honom emellan tvenne knektar, så att han ovilkorligen skulle bli dräpt, om han farit fram med svek. Så står det till, det kunnen I lita på, ty i annat fall hade Jesper varit något närmare himlen än han nu är.“

“Se der är kungen“, utropade några.

“Hvem är det?” frågade andra.

“Det måste vara den, som rider den hvita hästen; ty han är den ståtligaste af dem alla“, sade fader Håkan.

“Ja, i sanning en ståtlig herre“, instämde alla. “Aldrig sågo vi hans like här i landet. Vore han lika god som han är grann, så vore han den bästa kung i verlden.“

“Tyst, tyst!“ manade Håkan försigtigt. “Men hvem mände den herre vara, som rider vid hans sida?“

“Det är nog Göran Persson, hans sekreterare“, sade Jerker; “ty han lärer följa konung Erik som hans skugga. Den svartmuskige herren, som rider närmast efter konungen, är bestämdt Klas Kristersson Horn; ty han ser inte ut att vara någon backhare, som bleknar för munväder, fastän han inte är så ståtlig och storvuxen som kung Erik.“

“Den svenske kungen har icke heller vunnit någon sådan seger som Klas Kristersson“, sade någon.

“Han lärer inte vara lika tapper som hans fader, den gamle kung Gösta“, inföll en annan bonde.

“Tyst, tyst!“ varnade åter den försigtige Håkan.

Den svenska hären, som uppgick till omkring 4000 man, hvilkas anförare voro, utom konungen, Klas Kristersson Horn och Karl de Mornay, hade under tiden hunnit ända fram till den plats, der bönderna voro församlade. De goda Vallarydsborna sökte efter bästa förmåga bevisa konung Erik den vördnad, de frivilligt erbjudit sig att lemna honom. Fader Håkan steg med många djupa och klumpiga bugningar fram ur bondehopen, när hären gjorde halt, och närmade sig konungen för att inför denne föra de andras talan.

Jesper Olausson och de andra sändemännen erhöello nu sin frihet och fingo gå till sina grannar, hvilken tillåtelse de icke heller voro sene att begagna sig af.

“Huru låter det, fader Jesper?” hviskade några nyfikne.

“Bra, bra, god’vänner“, svarade Jesper halfhögt. “En öfvermåttan präktig och gemen kung är han, de må säga hvad de vilja om honom de andra. Vi ha fått både mat och traktering i öfverflöd, och så har han talat med oss alldeles som en annan menniska och sagt, att han vill vara så nådig emot oss som möjligt; men se krig är krig, och då måste äfven den bästa vara sträng. Säkert är emellertid att vi få en riktigt nedrig kung, om vi få hålla oss till kung Erik.“

Konungen hade emellertid uppmärksammat fader Håkan och vinkade honom till sig.

“Eders höga majestät“, började denne med darrande stämma, sedan han stigit närmare konungen, “här är nu denna fattiga byns invånare församlade för att begära Eders majestäts nådiga beskydd och — och —“

“Det är väl ändå icke alla byns invånare, som vi här se samlade framför oss?“ afbröt konungen den stammande Håkan.

“Skam till sägandes, Eders majestät, så är det här två män ibland oss, som icke finnas här, men detta är icke mitt eller någon annans fel.“

“Hvar äro då de män, som äro ibland eder och icke finnas här?“ frågade konungen skämtande.

“Jo, se det vet jag sannerligen icke, ty de flydde från byn i går.“

“Deraf ser jag, att I andra ären uppriktiga vänner till svenskarne, och detta skolen I icke få att ångra. Men nog finnas väl här liksom annorstädes kvinnor och barn?“

“Jo, visserligen, Ers majestät.“

“Låt dem då alla komma framför oss; ty vi vilja ej vara en konung endast för män, som kunna bära vapen, utan äfven för de svaga och värnlösa. Derför vilja vi äfven mottaga deras hyllning på samma gång som eder.“

“Skall ske, Ers majestät“, svarade Håkan med en djup bugning. “Men vågar jag be Ers majestät stiga in i min ringa stuga, tills alla hunnit församlas här?“

“Åhjo, om den ej är långt härifrån, så går det nog an.“

“Alldeles härintill“, svarade Håkan och visade på närmaste stuga. “Bara der borta.“

“Nåväl, då vilja vi följa dig dit in“, sade konung Erik. Han vinkade derefter åt Göran Persson och Karl de Mornay att följa och red med några svenner till Håkans gård.

“En öfvermåttan nådig och gemen konung synes han sannerligen vara“, hviskade bönderna sins emellan, intagna af konung Eriks på samma gång värdiga och nedlåtande uppträdande inför dem.

3.

Konungens onda genius.

Fader Håkan hade emellertid skyndat att strängeligen tillsäga sina grannar att föra både stora och små ur sina hus till samlingsplatsen.

“Kommen ihåg, kära vänner, att det gäller våra lif och egodelar, om vi inte visa den nådige konungens obetingad lydriad“, slutade han sitt tal.

Alla voro också nästan lika ifriga som han att söka efterkomma konungens befallning, och därför dröjde det föga mer än en timma, innan alla byns invånare, utom gubben Jesper Olausson och hans dotter, voro församlade. Man väntade ännu några minuter, men när Jesper icke ändå syntes till, måste Håkan lunka bort till hans hus för att spörja om orsaken till den gode mannens dröjsmål.

“Det var då för väl att du kom“, utropade gubben Jesper, när Håkan inträdde i hans stuga. “Jag menar tösen rakt mistat vettet, jag.“

“Hur så?”

“Hon nekar bestämdt att gå ut, så länge svenskarne äro här.”

“Det hjälper icke, ty hon måste, för kungen har sagt det.”

“Då få vi nog lof att bära henne, skulle jag tro, ty inte går hon.”

“Antingen hon skall bäras eller dragas, så skall jag nu hafva henne med”, sade Håkan och gick in till den envisa flickan.

I början nekade Ebba bestämdt att gå med, emedan hon lofvat Helge, att ej visa sig för konung Erik och svenskarne, men när Håkan skrattade åt hennes rädsla och började beskrifva konungen såsom en alldeles ovanligt skön och i sitt uppträdande höfvisk man samt försäkrade, att en så förnäm och höfvisk herre utan tvifvel icke skulle ens märka, att hon fanns med bland de andra; ty hvad vore väl en bondflicka i jemförelse med en kung; när hon hörde detta, började hon vackla. Nyfikenheten och äfven en smula fåfånga gjorde, att hon äntligen beslöt att följa Håkan. Hon ville bra gerna se den för sin skönhet så mycket prisade konungen, och så skulle det äfven vara roligt att veta, om han icke alls brydde sig om att se på henne, såsom fader Håkan hade sagt, att han skulle göra.

Sedan alla voro församlade, gick fader Håkan sjelf till konungen att omtala det. Konungen lofvade att snart infinna sig hos de församlade, och han lät icke heller länge vänta på sig. Ståtligare än någonsin syntes han nu, när han red fram till de i rätt god ordning uppställda bönderna, som övilkorligen utbrusto i högljudda lefverop vid åsynen af den lysande monarken.

Han höll nu ett kort tal till bönderna och prisade dem för deras beredvillighet att ställa sig hans ord till efterrättelse. Derjemte talade han om, att Bleking i äldsta tider tillhört Sverige, och att det förvisso vore af Gud skapadt att lyda under den

svenska kronan, efter som det sammanhängde med Sverige, men vore genom ett stort haf skildt från Danmark.

När han slutat detta tal, som helsades med bifallsrop, tillsade han bönderna att infinna sig på samma plats följande dag något före middagstiden, för att då aflägga trohets- och hyllningsed. Härefter samtalade han med några af bönderna om deras åkerbruk och andra näringsfång; men Ebba tycktes han icke blifva varse. Slutligen drog han sig tillbaka och lät en hvar gå hem till sitt.

“Ser du, Ebba, det gick alldeles så som jag sade“, hviskade Håkan småförnumstigt, när han i Jespers och Ebbas sällskap återvände hem. “En bondjänta är nog för simpel åt en kung, om hon är aldrig så fager under ögonen som helst. Han såg dig icke en gång.“

“Gudskelof för det“, svarade Ebba, ehuru hon icke var riktigt belåten öfver, att hon blifvit alldeles förbisedd; ty det är något för mycket att på en gång blifva degraderad från den främsta till en ren obetydlighet, som man icke ens vill ge en vänlig blick. “Men nog såg han mig“, tillade hon liksom för att trösta sig sjelf öfver sitt nederlag.

“Ja, ja, det kan nog vara lika godt att icke bli uppmärksammas af så höga herrar“, medgaf Håkan, i det han tog afsked och gick till sin egen gård.

När konungen lemnade platsen, skilde sig Göran Persson ifrån honom och följde på några stegs afstånd Jesper Olausson och dennes vackra dotter. Ingen tycktes hafva fäst någon uppmärksamhet dervid eller funnit något anmärkningsvärdt i detta.

Snart hade han hunnit fram till bonden och hans dotter, och han tycktes i början ämna rida förbi dem; men plötsligt stannade han och frågade, om Jesper trodde, att man i byn kunde inkvartera hela den här, som konungen förde med sig.

“Det är nog omöjligt, det“, svarade Jesper ödmjukt; “ty en så stor här får icke rum i alla våra hus.“

“Jag kunde nog tro det, ty byn synes mig ej ha mer än tolf eller femton gårdar“, sade Göran Persson. — “Är denna flicka din dotter?“ frågade han nu helt oväntadt, som om han icke förr hade fått syn på Ebba.

“Ja, nådige herre“, svarade bonden.

“Hon ser ju rätt folklik ut. Hvad heter du, lilla oskuld?“

“Ebba“, svarade flickan en smula misslynt öfver att få veta, att hon endast såg “folklik“ ut, men till hälften belåten dermed också, emedan hon nu trodde sig ej hafva något att frukta, då svenskarne ansåge henne föga vackrare än en fogelskrämna.

“Ett vackert namn det. Har väl redan fästman, kan jag tro?“

Ebbas kinder öfvergötos af en purpurrodnad, men något annat svar erhöll Göran Persson icke.

“Kunde tro det“, sade han småleende. “Dina kinder svara tillräckligt tydligt på min fråga.“

“Hon *har haft* fästman“, inföll nu Jesper Olausson för att hjälpa dottern ur hennes förlägenhet, “hon *har haft* fästman, men nu har hon ingen.“

“Han är död således?“

“Nej, nog lefver han.“

“Hon har således gifvit honom korgen?“

“Icke heller det.“

“Han har då öfvergifvit henne?“

“På ett sätt kan det vara sant; ty han har flytt.“

“Aj, aj, det var nästan värre, det, ty då är han ju en feg stackare.“

“Helge har aldrig varit feg“, utbrast Ebba, lågande af harm. “Gifve Gud, att alla varit så modiga och oförskräckta som han, så haden I ej varit här nu.“

“Hå, hå, lilla Ebba Jespersdotter är ingen vän till svenskarne.“

“De äro våra fiender, såsom I veten.“

“Nej, derutinnan har du tagit svårliga fel; ty

nu äro svenskarnè edra vänner och skulle aldrig med väpnad hand trängt öfver landamäret, om icke Danmarks konung genom sitt fiendtliga uppträdande tvingat dem dertill“, svarade Göran Persson med trovärdig ton.

“Jag tror dock icke mycket på svenskarnes vänskap“, envisades Ebba.

“Och jag säger dig ännu en gång, att du gör orätt derutinnan. Svensken är svår att handskas med såsom fiende, men trofast och pålitlig såsom vän, och han hycklar icke vänskap, när han hyser agg till någon, det är känt sedan uråldriga tider. Konung Erik är också en nådig och vis furste.“

“Derpå tviflar jag icke.“

“Då äro vi öfverens.“

“Ja, om konung Erik, icke om något annat.“

“Nådige herre, förlåt min egensinniga dotter hennes vanvettiga prat om saker, som hon ej förstår“, bad gubben Jesper, som blifvit mycket häpen och förskräckt öfver sin dotters frispråkighet. “Det är den fördömde Helge Ivarsson, som satt de der galenskaperna i hennes hufvud. Men så lofvar jag också att hellre skicka min dotter till Ryssland, än att gifva henne till hustru åt den der pratmakaren.“

“Det vore visserligen ett alltför strängt straff det“, invände Göran Persson ädelmodigt. “Är Helge en svensk fiende, så är han det därför, att han ej känner svenskarne och kanske blifvit vilseledd af någon att hata dem; men icke bör han för den skull bli dömd såsom en ärelös man.“

“Tack, ärade herre“, utbrast Ebba och såg på Göran Persson med en blick, så full af tacksamhet, att den ränkfulle mannen tycktes blifva halft förlägen. “I ären en ädel herre. Måtte Gud välsigna Eder därför!“

“Jag har ej sagt mer, än hvad hvarje hederlig man måste tänka i denna sak.“

Sedan Göran Persson yttrat dessa ord, nickade han vänligt en afskedshelsning till Jesper och hans

dotter samt red vidare utan att se sig om, innan han stannade på fader Håkans gård. Ett elakt leende låg på hans läppar, när han i nästa minut trädde in till konung Erik.

“Hvar har du varit, min käre Göran?” frågade konungen nådigt, när han såg sin gunstling komma in i rummet.

“På jagt“, blef svaret.

“Jaså. Nå, hvar är villebrådet?”

“I frihet ännu, men fångadt ändå vid åsynen af Eders majestät.“

“Ah, en kvinna således?”

“Ja, och skön som liten Karin.“

“Det är omöjligt.“

“Vid mitt hufvud. Jag har ej sett en så fager kvinna, sedan vi lemnade Stockholm.“

“Henne måste jag se, Göran.“

“Så har jag ock tänkt.“

“Hvad heter hon?”

“Ebba.“

“Hon är då en ädel jungfru?”

“Nej.“

“Men namnet är ju rent af adligt.“

“Visserligen, men hennes fader är dock samme bonde, som ledsagade oss hit.“

“Då gå vi till hans hem för att gästa der och se hans fagra dotter.“

“Jag tror, att vi kunna göra något bättre. Gubben torde nog vara rädd att visa sin ögonsten, helst han vet, att hon redan tillhör Eders majestät med själ och kropp.“

“Aha! Men hvad skola vi då göra?”

“Locka henne till Eders majestät. Men det skall ej ske här. Hon är nog lika villig att möta Eders Majestät mellan fyra ögon, som hennes fader är rädd att tillåta det.“

“För lätt seger är mig ej kär, min bästa Göran. Föröfrigt vore det kanske oklokt att ej handla riktigt öppet, då det blott gäller att se den fagra ungmön.“

“Förlåt mig, Ers majestät, jag trodde icke att det var fråga blott om att se henne. Emellertid vore det nog obehagligt för henne att öppet visa sig för Sveriges konung.”

“Vore det? Hvad menar du med dessa krumbugter?”

“Ingenting annat, än att hon har en svartsjuk fästman, som redan är Eders majestäts afsvarne fiende och komme att bli alldeles ursinnig, om han finge veta, att Ebba varit under samma tak som Ers majestät.”

“Han skall få ångra, att han icke vill vara min vän, den der dumme drängen. Gör som du vill med flickan, blott du ej tillfogar henne någon skada.”

“Vid midnatt eller förr skall Ers majestät kyssa den fagra ungmöns läppar och omslingras af hennes mjuka armar, så vida Göran Persson förmår något.”

“Du retar min nyfikenhet till det yttersta, min käre Göran; men du är en god tjenare och trogen vän. Jag ville gifva mycket, om jag hade många män, på hvilka jag kunde lita såsom på dig.”

“Jag har också Eders majestät att tacka för hvad jag nu är. Somliga anse sig ej skyldiga Eders majestät någon tacksamhet.”

“Detta är just olyckan“, svarade konungen och började gå oroligt fram och åter i rummet. “Lycklig den konung, som får efterträda en tyrann! Min högtsalige fader var derfor lyckligare än jag.”

“Ers majestät skall dock prisas större än han.”

“Kanske, om blott den ljuse mannen, som står i vägen för min lycka, kunde undanrödjas*. Men vi lemna dessa ämnen, Göran. Gå nu att skaffa den fagra Ebba Jespersdotter i mina händer. Den, som ej älskar flickor, vin och sång, han blir en narr sin lefnad lång, säger ju sjelfve Luther.”

“Ers majestät har också alltid tillhört de visaste i detta som i andra hänseenden.”

* Konung Erik trodde sig hafva läst i stjernorna, att en man med ljust hår skulle störta honom från tronen.

“Tack vare dig, Göran; ty du har verkligen aldrig afundats mig ett kärleksnöje.”

Den ränkfulle frestaren bugade sig vördnadsfullt och lemnade derefter rummet.

4.

Ett nattligt dåd.

Det led redan mot midnatt, då en hemlighetsfull person syntes smyga fram till Jesper Olaussons hus. Alla derinne sofvo utom Ebba, som oroligt vred sig på sitt läger och tänkte både hit och dit om hvad hon erfarit under det sista dygnet. Så undrade hon hvar Helge och Måns nu månede uppehålla sig, och om svenskarne skulle lägga under sig hela Bleking, innan hjälp hunne anlända från Danmark.

Plötsligt rycktes hon ur sina funderingar derigenom, att någon sakta knackade på fönstret utanför hennes rum. Hon reste sig och smög fram till dörren för att skynda ut, men hölls tillbaka deraf, att den utanför fönstret stående personen nu kallade henne vid namn.

“Hvem ären I?” frågade hon darrande af rädsla.

“Konungens handsekreterare Göran Persson har sändt mig till dig med ett bref, som jag måste med egen hand lemna till dig; ty det lär vara ytterst viktigt, att du får det i natt”, svarade mannen.

“Vänta ett ögonblick! Nej, gå fram till dörren, jag kommer strax”, sade Ebba i det hon skyndade att slå eld och tända ett talgljus, hvarefter hon gick att öppna dörren.

Den främmande framlemnade brefvet, men stannade sjelf ute.

Ebba hade, såsom vi veta, fått lära sig att läsa och skriva, så att hon nu ej blef rådlös. Den okände

mannen tycktes vara beredd på, att hon skulle fråga honom något om brevets innehåll, men då hon skyndade att bryta och läsa episteln, blef den okände så förvånad, att han ej rätt visste hvad han skulle göra. Kanske väntade han, att den ovanliga flickan skulle i nästa ögonblick stänga honom ute och kalla honom en bedragare.

Brevet var af följande innehåll:

“Till Ebba Jespersdotter!

Genom en olycklig tillfällighet hafva dina ytt-randen till mig i dag om svenskarne och den fiendskap, du hyser mot dem, kommit för konung Eriks öron. En af de knektar, som följde mig i dag, var en spion, ehuru jag ej kände det. Han har omtalat vårt samtal för konungen, och då denne, jemte sina många förtjenster, har det felet att vara något miss-tänksam, har jag nu i hast råkat i onåd därför att jag teg; och nu väntar dig en kvalfull död, om du icke kan fly undan innan morgonen. Vill du följa en numera olycklig väns råd, så fly genast till din trolofvade. Han skall nog veta att skydda dig mot faran, ty kärleken är uppfinningsrik. För att komma ur byn bör du följa den person, som lemnar dig detta bref. Det är min tjenare, och han är fullt pålitlig. Helsa din trolofvade, att han bör lära känna svenskarne rätt, så behöfver han ej hata dem. Åt-minstone har nu en svensk kommit att rädda hans fästmö undan döden.

Göran Persson.“

“Stanna här ett par minuter! Sedan följer jag Eder ur byn“, sade Ebba beslutsamt, så snart hon genomläst brevet.

Den hemlighetsfulle främlingen nickade godt förstånd, hvarefter Ebba skyndade tillbaka till sitt rum. Här framletade hon ur sina gömmor en bit papper samt bläck och penna och nedskref i hast följande rader:

“Käre Fader!

Jag har fått veta, att konungen ämnar låta döda mig för de obetänksamma ord jag yttrade i dag om svenskarne. Jag kan därför ej stanna här till morgonen, utan går att uppsöka min trolofvade. Farväl älskade fader! Mätte Gud låta oss mötas ännu en gång i detta lifvet! Jag vill ej väcka Eder midt i natten för att oroa Eder. En okänd vän har under rättat mig om den fara, som hotar mig, om jag stannar här. Farväl!

Eder lydiga dotter
Ebba.“

Detta bref lemnade hon på bordet, tog sedan några småsaker med sig och gick ut.

“Låt oss gå nu“, sade hon, när hon kom ut till den väntande främlingen.

“Åt hvilket håll skola vi gå?“ frågade mannen.

“Ditåt“, svarade Ebba och pekade åt Granhöjden till. “Vi ha skogen närmast åt det hållet, och sedan jag kommit dit, reder jag mig nog sjelf.“

“Godt, då slipper jag gå så långt“, svarade mannen, i det han styrde kosan åt Granhöjden. Efter en half minut satte han händerna för munnen och blåste i dem, så att ett öronslitande tjut hördes.

“Hvarför gören I så?“ frågade Ebba, som nu började känna sig mindre modig än nyss förut.

“För att värma upp fingrarna, ty jag fryser om händerna“, svarade mannen med likgiltig och därför trovärdig ton.

Knappt hade han dock hunnit uttala orden, innan tvenne knektar helt oväntadt doko upp vid nattvandarnes sida, utan att Ebba kunde förstå hvarifrån de kommit.

“Hvem der?“ dundrade en af dem och stälde sig i vägen.

“God vän“, svarade mannen.

“Hvarthän?“

“Ditåt.“

“Till skogen?”

“Ja.”

“När?”

“I dagbräckningen.”

“Lösen?”

“Örnen och dufvan.”

“Godt. Svaret till den starke.”

“Dufvan söker sitt näste i närmaste skog, när dagen bräcker. Är det nog nu?”

“Ja. Gå!”

Ändtligen lemnade knektarne vägen öppen för Ebba och hennes tvetydige ledsagare. Denne talade icke ett ord och tycktes hafva mycket god tid, ty han gick ytterst sakta. Gång efter annan stötte de gående på nya vakter, och slutligen kom en person ridande och tycktes ämnat följa med till skogen.

Nu blef Ebba förskräckt.

“Låt mig vända om“, bad hon.

“Det skulle du sagt förut, nu äro vi snart framme, och jag behöfver hvila“, svarade mannen och gick vidare.

“Jag kan nog gå tillbaka ensam“, påstod Ebba.

“Det är omöjligt, sedan du har gått ända hit.“

“Hvarför det?”

“Derför att vakterna äro ombytta.“

“Men hvad gör det?”

“De känna dig ju icke.“

“Visserligen, men för en kvinna behöfva de väl icke hysa någon fruktan, så att de ej kunna låta henne gå hvart hon vill och behagar.“

“Någon fruktan lära de nog ej hysa hvarken för män eller kvinnor i denna by, men ordning måste hållas. Vill du bli förd till konungen såsom fånge, så må du gå.“

“Men jag förstår icke detta.“

“Det är naturligt, ty du är väl ingen krigare heller.“

“Viljen I ej säga mig, huru det är?”

“Det kan jag nog göra. Jo, det är så, att nya

Invid Storgatan låg stadens förnämsta värdshus och största vinkällare. Detta kunde man nu lätt både höra och se, ty omkring ett tusen bönder voro samlade här och sorlade och skreko om hvarandra, så att det knappt tycktes vara möjligt för en vanlig människa att göra sig hörd af denna hop.

Gustaf Vasa lät dock icke afskräcka sig utan trängde sig fram igenom mängden, steg upp på en öltunna och ville tala till de druckna gästerna, men ingen lyssnade till hans ord, och i det allmänna sorlet och skränet dog hans röst bort, så att han med nöd kunde sjelf höra hvad han sade.

Då vände han sig förtörnad till Emund, som troget följt honom efter under det han trängt in i salen.

“Förstår du nu att använda ditt vapen, så lät mig se att du är värd att bära det,” sade han och pekade på ett af vinfaten.

“Skall försöka, ädle herre,” svarade Emund och höjde yxan till ett väldigt hugg. I nästa ögonblick flögo banden af fatet, och vinet forsade ut i väldiga strömmar.

“Hvad tar du dig till, din eländige tuppsyckling,” röt en gråskäggig krigsbuss hotande till honom.

“Han gör sin pligt och räddar Edra lif, ehuru I knappt ären värda en sådan tjänst,” svarade Gustaf med en röst, som darrade af vrede. “Blygens I ej att kalla Eder svenske män, I som låten fienden utan hinder tränga in i staden, medan I sitten vid Edra ölstop och vinkrus? Tron I väl att Edra fäder företogo sig slika hjeltedater under Engelbrekt och Sturarne? Nej, de voro män och visade det äfven i handling, då de utdrefvo danskarne ur Sverige. Men hvad ären I? Jo, usla drinkare, som skråla och skryta öfver andras bragder. I hafven en gång korat och utvalt mig till Eder herre och höfvidsman; men att vara höfvidsman för sådana som I ären, det är ringa heder.”

“Gustaf Eriksson! Gustaf Eriksson!” ljöd nu en dof förfärad hviskning igenom salen, och man drog sig så småningom undan den djerfve talaren, kring hvilken man förut under knot och hotande åtbörder trängt sig.

“Finnes det likväl några ibland Eder, som älska fri-

“Åhnej, så brådtom är det väl inte, att du behöfver rusa af på det här sättet“, inföll den ridande mannen, i det han hastigt fattade om Ebbas händer.

Göran Perssons tjenare skyndade till hans hjälp, och innan Ebba ens hade hunnit tänka på att ropa efter hjälp, hade de båda bofvarne lagt en klafve i hennes mun och bundit hennes händer bakpå hennes rygg. Härefter satte ryttaren henne på sin häst och sprängde af inåt skogen. Nästan samtidigt härmed rusade Måns och Helge fram från sitt gömställe för att söka befria henne. Men de kommo för sent, ty de funno endast Göran Perssons tjenare. Denne sökte försvara sig emot de framrusande männen och lyckades till och med såra Måns i venstra armen; men innan tre minuter gått till ända, var han dock öfvermannad och omkullslagen.

“Om lifvet är dig kärt, så säg oss hvem din kamrat var“, dundrade Helge öfver den fallne.

“Det kan du se efter sjelf“, blef svaret.

“Om du är stursk, hänga vi dig i närmaste träd.“

“Det gören I nog i alla fall; ty du är väl bror eller fästman till den der flickan, kan jag tro.“

“Hvart reste den der skurken med henne?“

“Det vet jag icke.“

“Vi skola nog få dig att svara till slut, om vi också skola steka dig vid sakta eld. Hvilken narrade flickan att gå hit.“

“Fråga henne sjelf derom; ty icke var det jag.“

“Låt oss hänga den uslingen“, utbrast Helge förargad “Han vill icke svara någonting.“

“Derför att jag ej kan svara annat än hvad jag yet.“

Måns hade emellertid tagit fram ett rep och fäst det om mannens hals samt stod just i begrepp att hissa upp honom i närmaste träd, då den okände hånande utbrast:

“Medan I hängen mig, leker kung Erik fästman med den fagra mön.“

“Död åt den uslingen och hämd på svenskarne“, utropade Helge och lemnade Måns ensam med fången samt sprang efter den försvunne ryttaren, så fort han förmådde.

“Vet du, hvarför jag hatar svenskarne?“ utbrast nu Måns alldeles oväntadt för fången.

“Nej, men jag gissar, att det är därför, att de äro bättre karlar än jutarne“, svarade fången i hånfull ton.

“Så dum har jag aldrig varit, att jag trott det, och ändå har jag en gång varit svenskvän.“

“Hå hå!“ utbrast svensken förvånad.

“Jo, det var innan din konung kom till Kalmar. Han var kronprins i den tiden och en mycket vacker herre. Ja, det sades, att ingen kvinna kunde se honom riktigt in i ögonen utan att glömma sin heder och Herrans bud. Han var lika lättsinnig som fager, kronprins Erik, och sjelfva djefvulen satt i hans ögon, sade de förförda, sedan de vaknat upp ur ruset. Jag hade en syster den tiden. Hon var fager under ögonen som en vårmorgan och glad som en lärka. Man sade, att hon var den vänaste ungmö i hela Bleking. Bygdens rika bondsöner lade ned sina rikedomar för hennes fötter för att vinna hennes hand, men hennes hjerta var ännu ej såradt af kärlekens pil. Så kom den svenske kronprinsen en gång till Slätaby i södra Möre, och dit reste nu både unga och gamla för att se den prisade konungasonen. Min syster kom också dit och jag med. Man hade öfvermåttan roligt der med dans och lekar och andra idrotter. Mat och dryck felades icke heller, ty den svenske prinsen var frikostig till öfverflöd. Min syster vann isynnerhet hans ynnest, och efter tre dagar erhöll hon löfte att blifva upptagen bland hans systers, fröken Cecilias hofjungfrur. Jag var drucken för första gången i min lefnad och blef därför riktigt stolt öfver att min syster blifvit erbjuden en sådan ärofull plats. Hon reste därför till Kalmar med den svenske kronprinsen, och jag for

hem för att omtala den ära, som vederfarits henne. Lyckligtvis var jag nykter, när jag kom hem, och började därför se saken i ett annat ljus. Snart fick jag ett bref från henne och blef temligen tröstad, ty hon hade nu verkligen blifvit en af slottets tärnor och erhöll undervisning i allahanda nyttiga ämnen. Prinsen hade äfven talat med henne om mig och sagt, att han ville göra något för mig framdeles. Nu trodde jag, att allt skulle bli till välsignelse; men efter ett år kom hon hem förderfvad till kropp och själ. Hon fick en son. Han dog strax efter födelsen, sades det; men det var jag, som med egen hand kväfde honom för att hindra ogräset att växa upp; ty det var ju prins Eriks afkomma. Men min arma syster grät och sörjde, så att hon blef vansinnig, och det är hon ännu. Jag svor då att hata alla svenskar och hämnas på dem min systems skymf. Träffar jag en gång konung Erik, så blir Sverige utan styresman. Visste jag, att du ärligt sade honom detta, så skulle du få lefva.“

“Fordrar du ej mer, så är det lätt uträttadt“, svarade fången. “Men något gagn har du nog icke deraf.“

“Han får åtminstone veta hvad som väntar honom förr eller senare, och det är nog. Du lofvar således på heder och tro att säga konung Erik hvad jag sagt dig?“

“Ja, det lofvar jag vid min egen heder och min herres med, om du vill.“

“Gå då din väg!“

Med dessa ord vände Måns Andersson fången ryggen och gick inåt skogen utan att se sig om.

Den nyss med hängning hotade och nu helt oväntadt benådade svensken reste sig upp, tog snaran från sin hals och såg med förvåning efter den bortgående bonden.

“Den der var ändå den största tok jag sett i min lefnad“, utbrast han slutligen skrattande. “Att släppa mig för så godt pris som ett löfte vid min

heder! Det var lustigt. Och min herres heder är väl ej stort bättre än min, vill jag tro. Fattas bara, att jag skulle börja predika goda seder för konung Erik! Ja, då blefve jag visserligen snart hängd på fullt allvar och inte hotad blott. Nej, min gosse, hvad du har otaladt med konung Erik, det må du säga honom sjelf.“

Och härmed skyndade mannen tillbaka inåt byn.

5.

Konungen och bondflickan.

Den okände svenske ryttaren red med den fängslade Ebba ända fram till svenska gränsen, innan han stannade. Just vid gränsskilnaden låg en liten stuga, der en gammal, ogift kvinna, kallad Koppare-Stina, bodde. När ryttaren kom dit, steg han af hästen och bar Ebba in i stugan.

“God morgon, Stina“, helsade han. “Vill du hyra bort din stuga i dag, så erbjuder jag dig en dugtig hyra. Upp med dig bara!“

“Hvad är det fråga om?“ puttrade Stina, i det hon reste sig upp i sängen och började gnugga ögonen.

“Det är fråga om att hyra ut stugan på några timmar; det måtte du väl höra, om du ej är stendöf, ditt gamla skrälle“, svarade mannen i mera tydlig än artig ton.

“Hvem vill hyra den?“

“Det behöfver du ej veta; men en hederligare hyresgäst har du aldrig haft, det kan du lita på, och en så förnäm icke heller.“

“Aha, är det på det viset, så kan jag nog gissa hvem det är“, sade Stina, i det hon närmade sig Ebba, som för munkafvens skull ej kunde tala. “Godt

väderkorn har han, det är säkert. Fin karl är han nog, men fint skinn tycker han också om.“

“Tig, Slammertacka!“

“Åh, bevars väl, är det så farligt, att en gammal käring pratar litet tok! Nog kan jag tiga, när det behöfs, men låt oss nu taga bort den här munkaffen, ty en svullen mun är just icke behaglig att kyssa.“

“Han har aldrig ratat svällande läppar, tror jag.“

“Kan väl så vara, men icke uppsvällda, det tror jag, det. Tag således bort kaffen!“

“Kanske har du rätt deri, gamla trollpacka“, svarade mannen och gick att lösa kaffen ur Ebbas mun. “Du skall få din vilja fram den här gången, men då måste du också lemna oss här hela dagen i ensamhet, förstår du.“

“När du betalat hyran för stugan, går jag genast min väg.“

“Du kan taga min häst såsom säkerhet.“

“Hvad skall jag med den?“

“Sälj den!“

“Och bli antastad för att hafva stulit den! Nej, tack; får jag icke pengar, går jag icke ett steg härifrån.“

“Tjurhufvud!“

“Inte går jag för det.“

“För Guds skull lemna mig icke med denne röfvare“, bad Ebba, som nu blifvit befriad från munkaffen. “Min far skall rikligen belöna Eder därför.“

“Se så för djefvulen, gå ut härifrån, menniska, innan den här snutfagra pratmakerskan alldeles vrider om hjernan din!“

“Har ingen fara, jungfru, ty det blir nog en fagrare ungersven än denne, som skall göra dig sällskap här.“

“Jag vill ingen ungersven veta af utom Helge, och han kommer icke hit.“

“Ut med dig, Stina!“

“Jag går icke, förrän jag fått pengar.“

“Satans kvinna, jag har inga pengar att ge dig.“

“Nå, då kan jag vänta, tills kungen kommer.”

“Kungen!” utropade Ebba förskräckt, medan den svenske ryttaren knöt näfven och hötte åt Stina.

“Jo, nu tror jag du blef glad“, sade Stina grinnande.

“Nej, nej, för Guds barmhertighets skull, låten mig gå, innan han kommer, ty han vill döda mig“, utropade Ebba.

“Jo, det skulle man tro“, utbrast Stina med ett gapskratt, i hvilket den svenske ryttaren instämde med full hals.

I samma ögonblick hördes en ridande person nalkas från söder. Stina och krigaren skyndade ut och lemnade Ebba ensam kvar inne i stugan. Hon hörde nu en häst stanna utanför stugan och en manlig stämma tilltala Stina, som tycktes svara i mycket ödmjuk ton och uttömma sig i tacksägelse för någon gåfva, som hon erhållit.

Härefter hördes någon med raska steg närma sig dörren, och i nästa ögonblick öppnades denna för — konung Erik XIV.

Ebba uppgaf ett skri af förskräckelse; men hon förmådde ej vända sig bort från den ståtliga fursten.

Konungen syntes icke heller vara afvoigt sinnad emot henne, såsom Göran Persson låtit henne veta.

“Hvad vill detta säga? Hvem har begått detta skurkstreck emot dig, stackars barn?“ utropade konungen förvånad och med en ton af uppriktigt deltagande, när han fick se, att Ebbas händer voro bundna på hennes rygg.

Ebbas fruktan försvann vid dessa konungens ord nästan som genom ett trollslag, och hon fattade i stället så mycket förtroende för den vänlige och deltagande monarken, att hon utan omsvep berättade för honom allt, som händt henne sedan föregående afton.

Konungen tycktes med det lifligaste intresse lyssna till hennes berättelse, och när hon slutade, sade han:

“Du skall bli hämnad, kära barn, det lofvar dig konung Erik.“

“Tack, Ers majestät; men jag begär ej mer än att få komma hem till min fader“, svarade Ebba.

“Derom skola vi nog draga försorg; men först måste dessa band lösas från dina händer, och det vill jag sjelf göra.“

“Icke är det lämpligt för en ringa bonddotter att låta en konung tjena henne.“

“Inför skönheten och oskulden är äfven den mäktigaste konung endast en slaf.“

Ebba rodnade men teg.

“Och godt vore, om man aldrig kände sig frestad att kasta af slafkedjan och spela herre för att sedan få ångra stundens njutning“, fortfor konungen allvarligt.

“Ers majestät vill då icke låta döda mig, såsom herr Göran Persson skref?“ frågade Ebba efter en kort stunds tystnad.

“Jag är väl ingen tiger heller. Nej, kära Ebba, dig vill jag hellre göra till en adlig fru än —“

“Ers majestät vet då mitt namn?“ afbröt Ebba förvånad.

“Ja, Göran Persson har sagt mig det. Se så, nu är du fri. Räck mig nu din hand till tack, så är jag nöjd.“

“Tack, Ers majestät“, sade Ebba och räckte honom förtroendefullt sin hand, hvilken han behöll ett ögonblick i sin, medan han såg på den sköna, oerfarna flickan på ett sätt, som kom henne att nästan förlamas. Hon visste ej hvad som låg i den vackre konungens blick, men hon kände sig så underlig till mods, som om hon varit tvungen att i allting lyda konungens vilja. Hon gjorde därför icke något försök att befria sin hand, utan lät konungen behålla den.

“Du är skön, mitt barn“, sade konungen. “Gif mig en kyss!“

Ebba svarade ej, men räckte fram sin mun att kyssas af konungen, hvilken i samma ögonblick tycktes förlora sjelfbeherskningen och slöt den dar-
rande flickan lidelsefullt i sina armar och tryckte
kyss på kyss på hennes läppar.

“Ebba, sköna barn, du måste älska mig.”

“Ja”, svarade Ebba ofrivilligt.

“Sköna flicka, du vill således tillhöra mig?” ut-
ropade konungen och lyfte henne upp i sitt knä.

I detta ögonblick rycktes dörren häftigt upp
och Helge Ivarsson visade sig på tröskeln.

“Ebba”, utropade han, häpen öfver den syn,
som mötte honom, “är det på detta sätt du håller
dina löften?”

“Fräls mig, Helge!” blef svaret.

Den tjuskraft, hvarmed konungen hittills tycktes
hafva bundit henne, var nu ej verksam mer. Ebba
sprang upp och kastade sig i sin trolofvades armar.

“Fräls mig, Helge, om du kan det”, bad hon.

“Jag hoppas, att jag kan. Usle skurk och
kvinnoröfvere i purpurmantel och konungakrona, din
sista dag är nu kommen.”

Härmed ryckte Helge fram en dolk och rusade
emot konungen. Denne hade förhållit sig aldeles
lugn, tills Helge började öfverösa honom med till-
mälen, som förvisso icke ofta uttalats inför en konung,
om ens någonsin förr eller sedan. Konung Erik blef
också i högsta måtto uppretad öfver ynglingens häf-
tighet och råhet. När Helge därför med dolken i
sin hand rusade emot konungen, hade denne redan
dragit sin värja och höll den rasande rivalen på af-
stånd, medan han med kraftig stämma ropade på
sin livvakt.

Ebba förlamades nästan af fasa, men försökte
att hålla Helge tillbaka. När detta ej lyckades,
skyndade hon mot dörren för att komma ut, men
här möttes hon af samma person, som hade fört
henne till stugan. På konungens rop kom han nu
in med ett par knektar i sitt följe.

“Grip den här galningen och för honom till byn att dömas för öfverfall mot konungen“, sade Erik med hetta. “Med flickan här vill jag tala sjelf.“

“Jo, så feg är ännu icke den svenske kungen, att han icke vågar strida med en värnlös flicka för att frånröfva henne hennes ära“, hånade Helge. “Sådana äro nu Sveriges hjeltar och riddersmän, att de helst utföra sina bragder i jungfruburen. Det är ju också en ära, fastän ingen hjelteära, som man der vinner. Men att i ärlig strid möta en fiende, dertill duger icke den stolte kung Erik. Minnens I Halmstad, herre konung, och det hjeltomodiga aftåget derifrån? Bör man icke kalla den en feg man, som flyr för ett rykte om en krigshär? Den bragden hedrar Eder lika mycket som Eder strid med denna ensamma kvinna. Tvi dig, fege usling!“

En örfil af knektarnes anförare blef Helges lön för hans vältalighetsprof.

“För bort galningen“, sade konung Erik med tillbakahållen vrede.

“Nå, tag kungen då“, utropade Helge hånande; “ty det vet ju hvar och en, att han varit galen redan innan han blef kung, fastän man sade, att han endast led af hufvudvärk efter ett slag i hufvudet af en lampa i Kalmar*. För bort honom således till andra dårar! Ha, ha, ha!“

Detta var för mycket. Konungen bleknade af raseri och fattade krampaktigt om svärdsfästet.

“Du skall dö“, hväste han fram i öfvermåttet af sin vrede, “men sämre än en hund.“

“Då måste jag falla för Eder hand, ty eljest är det omöjligt att dö sämre än en hund.“

Konungen värde sig till de tre knektarne, som under tiden bundit Helge och nu voro redo att föra honom bort.

“Säg herr Göran Persson, att han låter slita sönder honom led för led, men långsamt.“

“Skall ske, Ers majestät; men jag vet ett ännu

* Historiskt.

bättre sätt att pina honom, om Ers majestät tillåter“, svarade anföraren för livvakten.

“Låt höra!“

“Vi slipa ihjel honom.“

“Slipa?“

“Ja, vi lägga honom på en slipsten och draga tills han blifvit ihjälnoöt.“

“Det var ett lustigt påhitt“, utropade konungen skrattande. “Låt emellertid herr Görän höra det, och om han finner det godt, så har den här nidingen ej förtjenat bättre död.“

“Nåd, nåd, Ers mejestät“, utbrast Ebba och kastade sig ned på knä framför den vredgade konungen. “Låt nåd gå för rätt denna gång, ty han är bestämdt vansinnig.“

“Böj icke knä för denna blodhund, Ebba“, inföll Helge, som ett ögonblick förstummats af fasa, när han hörde hvad straff han hade att vänta.

Knektarne fattade nu tag i honom för att föra honom ut ur rummet.

“Fegaste af alla kungar“, var det sista han yttrade, innan han släpades ut.

Konung Erik skummade af raseri. Han kunde icke säga ett ord utan kastade sig på en stol, men fattade först om Ebbas händer och tvingade henne att stanna hos honom.

6.

Görän Persson visar sin förmåga att slå blå dunster i ögonen på folk.

Görän Persson hade nyss stigit upp ur den präktiga bädd, han erhållit i fader Håkans egen säng, och han stod just i begrepp att höra efter, om konungen ännu var återkommen från den nattliga utflykten, då hans tjenare kom in i rummet och anmälde,

att en af byns bönder stode utanför och önskade erhålla företräde.

“Låt honom genast komma in“, svarade Göran Persson med synbar oro.

Tjenaren tycktes bli förvånad häröfver, men försvann nästan ögonblickligen, och i stället inträdde Jesper Olausson under många bugningar och temligen klumpiga försök att visa den höge herren djup vördnad.

“Aha“, utropade Göran Persson ofrivilligt. “Hvarför kommen I hit så arla.“

“Jag söker min dotter, ädle herre“, svarade gubben Jesper.

“Eder dotter“, uprepade Göran Persson med väl spelad förvåning. “Och I tron Eder finna henne hos mig? Jag trodde icke, att hon var så lätt på foten.“

“I faren vilse, ädle herre, jag väntar icke att finna Ebba hos Eder, men väl underrättelse om henne.“

“Hvad menen I med detta tal?“

Gubben Jesper Olausson berättade nu, att han tidigt samma morgon i sitt hem funnit tvenne bref, men hans dotter var deremot borta. Då han ej sjelf kunde läsa brefven, hade han vändt sig till en annan person, och denne hade sagt, att det ena brefvet var ifrån Ebba, men det andra från sjelfva Göran Persson, konungens handsekreterare. Han hade dock icke kunnat läsa någotdera brefvet riktigt. Jesper hade emellertid trott, att herr Göran Persson skulle veta hvart Ebba flytt eller åtminstone kunna gifva någon ledning till hennes återfinnande.

“Det var en ledsam historia det der, min bästa Jesper Olausson, men det måste vara något misstag; ty i hären finnes nog flera, som heta Göran Persson, och någon af dessa torde känna Eder dotter“, sade Göran Persson med den mest oskyldiga min i verlden.

“Nej, ädle herre, här har jag ju Edert egenhändigt skrifna bref till henne“, envisades Jesper, i det han tog fram det ena brefvet och räckte det åt Göran Persson.

“Du vill således icke tro hvad jag säger, bonde“, utbrast denne med låtsad vrede. “Kom då hit och se, om denna handstil liknar min.“

Härmed gick Göran Persson fram till bordet, tog fram bläck och papper och skref ett par rader med grekiska typer, hvilka naturligtvis voro alldeles olika de bokstäfver, som funnos i brevet. Jesper Olausson stod också stum af förvåning.

“Men huru i all verlden skall jag förstå detta?“ utropade han slutligen.

“Ingenting är lättare att förstå. I hafven blifvit dragen vid näsan af någon, som i går såg mig samtala med Eder och Eder dotter. Utan tvifvel är det just hennes förre fästman. Han har nu genom denna skrifvelse lyckats draga Eder båda vid näsan och fått flickan i sitt våld, utan att han behöfver erkänna, att han skrifvit eller låtit skrifva det här brevet. Det är nog en klok karl den der.“

“I tron då, att han skulle vågat att göra något sådant?“

“Hvarför skulle han icke det? I hafven ju en gång sagt honom, att han måste afstå från flickan, om han ej ville bli svensk. Det fanns således endast detta medel att tillgå, om han ville ega henne och ändå vara dansk. När hon nu kommer tillbaka, måsten I låta henne gifta sig med honom, sedan hon följt honom såsom hans hustru i flera veckor eller månader i skogen.“

“Det skall aldrig ske, så sant jag heter Jesper Olausson.“

“Det måste ske, om I ej viljen hafva en ärelös dotter. Betänken detta, innan I afläggen någon ed.“

“Hvem kunde väl tro, att Helge Ivarsson skulle vara en sådan genompiskad skurk! Men vänta mig bara, gunstig junker, tills vi träffas ännu en gång, så skall du ej rosa marknaden, vill jag tro“, dundrade Jesper Olausson med stigande harm och skyndade bort utan att skänka Göran Persson en afskedsblick ens.

“Så var då denne affärdad“, sade Göran Persson smäleende. “Lefve enfalden och godtrogenheten; ty utan dessa två skulle man ej komma långt här i verlden.“

“God morgon, ädle herre“, helsade nu vid dörren någon, som obemärkt kommit in i rummet, medan den kunglige handsekreteraren stått vid fönstret och sett ut efter den bortilande bonden.

Göran Persson vände sig hastigt om; men då han såg framför sig den knekt, som borfört Ebba till Granhöjden, återtog han en likgiltig uppsyn.

“Jaså, du är återkommen Lars“, sade han. “Huru aflopp det?“

“Rätt bra, om jag undantager, att jag höll på att bli hängd, ty det var just icke trefligt“, svarade knekten.

“Hå hå, var det så illa för dig?“

“Ja, det var just så nära, som det kunde bli.“

Och nu omtalade knekten omständligt det äfventyr, han råkat ut för vid Granhöjden och hvad Måns Andersson sagt honom, Göran Persson lyssnade uppmärksamt till hans berättelse, och när Lars slutade, tycktes hans åhörare vara ej så litet orolig.

“För fästmannen ha vi ingenting att frukta, ty han skall bära sig alltför dumt åt att kunna utträta någonting. Värre blir det med den andre.

“Det tror också jag“, instämde Lars, för att säga någonting.

“Tag genast tio eller tolf knektar med dig och skynda bort till den der hexan vid gränsen, Koppare-Stina tror jag de kalla henne. Jag kommer sjelf efter, så snart det varder mig möjligt.“

“Skall ske, ädle herre“, svarade Lars, i det han bugade sig till afsked och skyndade ut.

Knappt tio minuter härefter hade han samlat tio knektar, för hvilka han red i spetsen norrut, såsom Göran Persson befalt honom.

7.

Bönderna gripa till vapen.

Jesper Olausson skyndade hemåt, men mötte under vägen den pratsamme Jerker.

“God morgon, fader Jesper“, helsade denne. “I ären tidigt ute och springen i dag, ser jag.“

“Är nog så illa tvungen, käre granne“, svarade Jesper.

“Hvad står då på?“

“Det är alltför galet, skall du veta.“

“Hur så?“

“Jo, kan du tänka dig, att den fördömde Helge har narrat Ebba att rymma hemifrån och till honom i natt.“

“Nu ären I galen, Jesper.“

“Nej, det är Gud nåde oss inte så väl.“

Och så omtalade Jesper allt hvad han visste om dotterns plötsliga försvinnande.

“Det här står aldrig rätt till, fader Jesper“, sade Jerker, när grannen slutade. “Måns Andersson var nog den klokaste af oss ändå, när allt kommer omkring.“

“Hvad menar du?“

“Jag vet inte riktigt hvad jag skall tro om det här; men jag fruktar, att Ebbba råkat i orätter mans hand. Hvem vet, om icke i sjelfve kungens till och med. Han har ju namn om sig att vara en mycket lättsinnig herre. Att Helge inte skrifvit det der brefvet, som I talen om, det kan hvem som helst förstå.“

“Vet just inte, om det skall vara så säkert.“

“Han kan ju inte skrifva, och det kan inte Måns heller, så den saken är ju alldeles klar, skulle jag tro.“

“Kors hvilket eländigt nöt jag ändå är, som inte kommit att tänka på den saken“, utropade gubben Jesper och slog sig för pannan med knutna handen.

“Ja, det är ju alldeles klart, att Helge är oskyldig; men det hade dock varit en lycka, om han icke varit det. Hvem kan nu säga, huru det är med min staccars dotter? Ack, att jag ej lät Helge taga henne med sig till skogen, såsom han ville. Hvad skola vi nu taga oss till?”

“Den saken tål verkligen att tänka på en stund“, svarade Jerker. “Om jag förstår det rätt, så måste vi nog använda list mot list här vid lag.”

“Hvem som än må hafva skrivit det der brefvet, men herr Göran Persson är det åtminstone icke, så mycket vet jag“, förklarade Jesper Olausson.

“Om den saken kunnen I ej vara så säker, tänker jag.”

“Jo, det är just hvad jag kan; ty för det första blef han alldeles häpen öfver hvad jag berättade om brefvet och Ebbas flykt, och sedan skref han på ett papper, så att jag tydligt kunde se, att han ej var författare till den olycksaliga epistel, Ebba hade lemnat kvar i sitt rum.”

“Åhja, nog tror jag, att han kunde skrifva så pass galet, att I ej blef klok på det, som ej kan läsa skrifven stil. Han lär vara en listig herre, och därför tror jag hvad jag vill om hans konster; men är han oskyldig, så måste vi hålla oss till kungen, ty han har magt att ställa allt till rätta.”

“Se der ha vi fader Håkan“, utropade Jesper och visade på en bonde, som kom klifvande fram utefter vägen.

“Han kom sannerligen, som om han vore efterskickad, för att reda ut den här härfvan. God morgon, fader Håkan!”

“God morgon igen!”

“Veten I, om kungen är uppstigen ännu“, frågade Jerker.

“Åhjo, nog lär han väl vara det för länge sedan.”

“Då gå vi dit för att tala med honom.”

“Nej, se det är då blankt omöjligt.”

“Omöjligt? Hvarför det?”

“Derför att han är borta.”

“Borta!!” utropade Jerker och Jesper samtidigt.

“Jaha, så är det”, påstod Håkan. “Det måtte allt vara någonting i olag här i trakten, ty midt i natten kom en ryttare till gården min och stannade framför fönstret till konungens rum. Herr Göran Persson kom sjelf ut att öppna för honom och frågade huru det gått, och så svarade han, att kungen kunde komma när som helst, ty hon var ensam. Några minuter derefter kom kungen ut i full rustning, tog ryttarens häst och red i sporrstreck åt norr till. Jag började undra hvad detta kunde betyda, och så har jag suttit uppe hela natten och sett efter, om kungen skulle komma tillbaka, men ännu har jag icke sett honom.”

“Nå, fader Jesper”, sade Jerker, “tron I ännu, att herr Göran Persson är oskyldig?”

“Jag vet icke hvad jag skall tro”, svarade Jesper och ref sig i hufvudet; “men nog måtte han vara listigare än jag, om han vet, huru det står till med den här saken.”

“Derpå tviflar jag ej, fader Jesper”, sade Jerker skrattande, “ty sanningen att säga, så var I nog icke med om att uppfinna krutet.”

“Hvad skall du med krutet nu? Inte begriper jag det inte”, svarade Jesper och började åter rifva sig i hufvudet, såsom han plägade göra, när han hade svårt att förstå någonting.

“Vi skulle nog behöfva både krut och bly, men det bry vi oss ej om nu. Låt oss i stället gå till herr Göran Persson och fråga efter kungen. Ären I riktigt säker på, att herr Göran Persson öppnade dörren för den der ryttaren, fader Håkan?”

“Jag såg ju honom med mina egna ögon”, svarade Håkan. “Men jag begriper inte hvad du och Jesper tala om.”

“Det får Jesper säga Er”, svarade Jerker, i det han skyndade bort till fader Håkans gård för att söka öfverlista Göran Persson.

Denne hade just affärdat knekten Lars, när Jerker inträdde till honom.

“Kan man få tala med konungen, ädle herre?”
frågade Jerker ödmjukt.

“Nej, icke ännu”, svarade Göran Persson kort.

“När kan man få det då?”

“När han stigit upp.”

“När blir det?”

“Det vet jag icke.”

“Ären I säker på, att han är hemma och utom all fara?”

“Hvad säger du karl?” utropade Göran Persson och skiftade färg. “Är kungen i fara?”

“Huru skall jag veta det?”

“Tala ut karl, om du vet någonting, eljest låter jag sätta dig der hvarken sol eller måne lysa.”

“Nådige herre, jag vet ingenting annat än att någon sett honom rida bort i natt, utan att han kommit igen. Jag vågar därför bedja Eder, ädle herre, se efter om konungen är här till finnandes”, sade Jerker i samma ödmjuka ton som förut.

Göran Persson mumlade något, som Jerker ej kunde höra. Sedan sade han högt, att han för endast en timme sedan sett konungen sofva i det inre rummet.

“Men du kan ju sjelf gå dit in och se efter”, tillade han härefter, “så behöfver du ej frukta för honom. Men gå tyst bara.”

“Nej, tack herre”, svarade Jerker, “der bor icke kungen.”

“Hvad vet du om det?”

“Mer än I tron. Det der rummet är utan golf och tak.”

“Jaså. Nå, det var bara ett infall af mig att skämta med dig”, sade Göran Persson och försökte le. “Vänta här, så skall du snart få tala med kungen.”

“Nej, låt honom sofva ut”, svarade Jerker och skyndade ut ur rummet.

Göran Persson ropade efter honom, att han borde vänta, men han låtsade som om han ej hörde det.

“Något galet är på färde“, sade Jerker, så snart han kom tillbaka till fader Håkan och Jesper Olausson. “Kungen är borta, det är säkert; men herr Göran Persson sökte inbilla mig, att han sof ännu. Visste vi blott hvar vi skulle söka honom, så funne vi nog Ebba också.“

“Ja, men för sent att rädda hennes ära“, sade Jesper.

“Ovisst ändå“, tröstade Jerker. “Det är inte godt att veta hvad som kan ha händt under natten.“

“Ja, inte är man riktigt lugn här i lägret“, inföll fader Håkan; “ty just nu marscherade ett dussin knektar norrut.“

“Hvad sägen I“, utropade Jerker. “Då är någonting på tok. Skynden er, god’vänner, att ta med er så många karlar som möjligt och låt oss förfölja dem; ty på det sättet få vi helt visst reda på Ebba; ty om henne var det nog ryttaren talade.“

“Men knektar ligga ju allestädes på vakt här“, invände Håkan. “Huru vill du komma härifrån osedd af dem?“

“Springen bara öfver till Granhöjden en i sänder; men låt det ske fort, ty vi ha ingen tid att förlora“, svarade Jerker. “Vi borde nog ha lydt Måns och Helge och rustat oss till försvar i stället för att söka fred med svenskarne. Men nu är det ej tid att tala derom. Alla böra rusta sig så godt de kunna. Vi mötas på Granhöjden. Fort till verket bara.“

Härmed skildes de tre männen åt och sökte hvar och en efter bästa förmåga skaffa sig hjälp för att återtaga den bortröfvade flickan. Man behöfde i allmänhet icke tala förgäfvess till grannarna nu; ty de svenske knektarne hade på flera ställen visat sig allt annat än vänligt sinnade emot byns befolkning. Det dröjde därför icke många minuter, innan nästan alla männen i byn voro samlade på Granhöjden. Jerker utsågs till anförare, och så skyndade man i språngmarsch åt norr.

De hade ej hunnit långt utom byn, när de mötte de ryttare, som förde Helge med sig.

Med få ord omtalade Helge sitt äfventyr i Koppare-Stinas stuga, hvarefter bönderna löste honom och utan förbarmande upphängde de svenske ryttarne i närmaste träd.

“Så bör det gå till”, sade Helge belåten, när han såg de svenske krigarne sprattla i repet. “Fort bara norrut, ty vi ha elfva till och kungen dessutom att upphinna, innan det blir bra.”

Ingen svarade, men alla lydde uppmaningen, ty den första framgången hade gifvit äfven de tveksamme mod. Språngmarschen fortsattes därför, och omkring tre åttondels mil från byn upphunno bönderna knekten Lars och hans sällskap. En kort, men häftig strid uppstod nu emellan knektarne och bönderna. De senare voro dock till antalet öfverlägsna och kände dessutom bättre till trakten, hvarför de också slutligen blefvo de segrande. De öfvervunna knektarne blefvo genast hängda i träden med full rustning. Pardon begärdes icke och skulle icke heller gifvits. Två bönder hade under striden stupat och tre voro sårade. Bland de senare var Jerker. Denna motgång hade gjort bönderna ännu mera förbittrade, och nu tänkte ingen mer på att söka förlikning och fred med svenskarne. Nu gälde det endast att hämnas icke blott Ebba utan äfven de fallne eller sårade grannarne. Att härefter hoppas på fred skulle varit en dårskap, det insågo de fleste, men kunde de taga konung Erik till fånga, så skulle kriget snart vara afgjordt, ty för hans utlemnande skulle svenskarne helt visst ingå på mycket fördelaktiga fredsvilkor.

Lifvade af dessa tankar och förhoppningar, tågade bönderna vidare norrut, sedan de förbundit de sårade kamraterna.

“Nu duger jag icke mer till att strida”, sade Jerker, som under tiden fått ett tillfälligt förband om sin sårade arm. “Det är väl därför bäst, att jag ger mig af hemåt och söker narra svenskarne bort ifrån byn.”

“Lycka på färden”, sade Jesper Olausson. “Kan

du göra det, så får du en ko af mig och två marker silfver.“

“Friskt vågadt är till hälften vunnet, heter det, och det är ju ingen skam att bjuda till“, svarade Jerker.

“Skicka dem bara icke hitåt“, sade Helge; “ty då komma vi nog illa ute för de upphängda knektarnes skull.“

“Var lugn, du Helge, Jerker vet nog hvad han gör. Går det väl, så räddar jag folket i vår by, men går det illa, så kan det i alla fall inte bli stort värre än det är.“

“Jerker har rätt“, sade flera.

“Derpå tviflar ingen“, medgaf Helge; “men I glömmen, att vi ha det viktigaste ogjordt ännu. Gifve Gud, att vi ej komma för sent blott.“

“Sant det, god’vänner“, sade Jerker. “Fort till verket bara, och Gud vare med eder! Hvem vet, huru det ser ut, när vi träffas nästa gång, ifall vi någonsin träffas mer i detta lifvet. Farväl!“

“Farväl Jerker, och visa, att du reder dig som en hel karl, när du kommer hem“, svarade hans grannar, i det de med Helge i spetsen skyndade mot Koppare-Stinas stuga. Helge omtalade under tiden något närmare hvad han sett och erfarit under natten, och härigenom uppeldade han ännu mer sina kamraters mod, så att alla slutligen voro ense om, att man helt enkelt borde döda den svenske konungen, om denne hade vanärat Ebba. I annat fall skulle man låta honom lefva, om han icke genom häftigt motstånd tvingade dem att bruka våld emot honom. Jesper var den ende, som ej sade någonting. Han tycktes endast hafva tankar för sin dotters olycka och var deraf nästan förkrossad.

8.

I Koppare-Stinas stuga.

Det dröjde en lång stund innan konung Erik återfick så mycken sjelfbeherskning, att han kunde

med skenbart lugn tala till Ebba, som stod darrande af förskräckelse vid hans sida och väntade att sjelf blifva offret för konungens vrede och hämndlystnad.

“Sätt dig ned, mitt barn“, sade han slutligen med så vänlig ton, att Ebba såg upp till honom helt förvånad.

“Den der vildhjernan var således din fästman?“
fortfor konungen, sedan Ebba satt sig på en bänk invid väggen.

“Ja, Ers majestät“, ljöd det blyga och knappt hörbara svaret.

“Stackars flicka, han skall göra dig alldeles olycklig; ty han är ju vansinnig, när han blir vred. Öfvergif honom, medan det ännu är tid!“

“Ers majestät har ju sjelf sört för, att han ej skall tillhöra mig. O, det var ett grymt, ett ohyggligt straff. Visserligen talade han ord, som förtjenade att straffas; men betänk dock, att han var vansinnig af vrede och svartsjuka.“

“Var det då för mycket, att jag skrämde honom något?“

“Skrämde honom? Var det då endast skräm-skott?“

“Är du verkligen nog enfaldig att tro annat?“

“Men han är ju afsänd till Vallaryd för att dödas?“

“Ingen blir dödad utan dom och ransakning.“

“Ers majestät har ju dömt honom.“

“Visserligen, men herr Göran Persson skall mot-taga fången, och den mannen förstår nog, att man ej skall uträtta något, innan jag kommer.“

“Men tänk, om han ändå sätter domen i verk-ställighet.“

“Det är omöjligt.“

“Hvarföre det?“

“Derför att herr Göran Persson ej hört någon annan än en knekt eller ett par knektar säga, att jag dömt karlen till döden, och det vore för mycket vågadt att döda någon på så svaga skäl; ty då kunde

ju hvilken som helst få sina ovänner afrättade, om man blott sade, att jag dömt dem till döden.“

“Gud välsigne Ers majestät för dessa ord“, utropade Ebba, i det hon sprang upp och fattade konungens hand, som hon vördnadsfullt kysste.“

I detta ögonblick rycktes dörren upp, och Måns Andersson rusade in.

“Så har jag dig äntligen i mina händer, kvinno-röfvere, och nu skall du ej undslippa“, utbrast han och rusade med draget svärd emot konungen, mot hvilken han måttade ett väldigt hugg. Ebba uppgaf ett skri af fasa, men konungen vek ögonblickligt åt sidan, så att hugget träffade stolen, på hvilken han suttit, och splittrade denna.

“Jag hade en syster“, pustade Måns och lyfte åter sitt svärd till anfall, “hon blef skändad af Eder, liksom I väl hafven gjort med denna flicka, eftersom hon ligger vid Edra fötter och kysser Edra händer; men nu är hämdens stund kommen, I skolen dö.“

“Stick ditt svärd i skidan, och gå“, svarade konungen lugnt. Han hade emellertid satt sig i försvarsställning. “För din systers skull vill jag glömma hvad du nu sagt.“

“Men jag glömmmer ingenting och lägger ej heller ned mitt svärd, innan jag sett Edert hjerteblod flyta.“

“Ditt eget kommer då att förspillas. Gå, säger jag, om du ej vill reta mig att taga ditt lif.“

“Fege vällusting, du vågar ej korsa din klinga med en ärlig mans vapen“, svarade Måns med oförminskad hetta.

“Vi vilja se den an, som säger sådant till oss ostraffad“, svarade konungen bleknande af vrede och öfvergick nu från försvar till anfall. Måns var honom alldeles underlägsen i konsten att föra vapen och dertill så uppretad, att han sjelf rusade mot konungens värja. Det dröjde därför knappt tio sekunder, innan han föll ned med genomstunget bröst och utan att yttra ett ord utandades sin sista suck.

Ebbas förskräckelse hade nu nått sin höjd, ty den stackars flickan förlorade medvetandet.

Konungen betraktade ett ögonblick den fallne Måns.

“Olycklige, hvarför skulle du komma hit?” mumlade han. “Det kunde varit nog med din systers olycka.”

“Fly, fly, Ers majestät“, skrek just nu Koppare-Stina, som stack in hufvudet genom dörren.

“Hvad står då på?”

“Vallarydsbönderna komma hit med Helge Ivarsson till anförare.”

“Helge Ivarsson?”

“Ja, flickans fästman, som Ers majestät nyss sände bort. De svenske knektarne blefvo hängda och han lössläppt.”

Stina hade knappt uttalat dessa ord, innan konungen satt till häst och sprängde af in på det svenska området.

När bönderna hunno fram till Stinas stuga, slog de ring omkring densamma, så att konungen icke måtte komma undan deras hämd. Helge rusade der-efter in, men studsade tillbaka, när han vid dörren stötte på Måns Anderssons lik och såg Ebba ligga längre fram på golvet utan tecken till lif.

“Åh Herre Gud, hvilket elände, de äro döda båda“, utropade han förskräckt.

“Hvad säger du?” frågade bönderna om hvarandra. “Icke är väl kungen också död?”

“Nej, han finnes här icke.”

“Hvem är då den andre?”

“Det är Måns Andersson. Han har nog velat befria Ebba ur ulfvens klor, men blifvit ihjälstucken af den usle kvinnoröfvaren“, svarade Helge, i det han kastade sig ned på golvet vid Ebbas sida och lyssnade på hennes bröst, om hjertat ännu stannat eller icke.

“Hon lefver, hon lefver! Herren varê lofvad, hon lefver“, jublade han och sprang upp och fattade den af sorg nästan bedöfvade Jesper Olausson i kragen och ruskade honom. “Hon slår snart upp ögonen, hören I det, fader Jesper?”

Helge hade knappt sagt detta, innan en djup suck undslapp den afdånade flickan, och i nästa minut slog hon verkligen upp ögonen.

Sedan hon hemtat sig något från sin förvirring, berättade hon i korthet hvad som tilldragit sig, sedan Helge blifvit bortförd tills Måns Andersson kommit in i stugan. Hvert konungen tagit vägen, kunde hon naturligtvis icke omtala.

Med ledning af Ebbas berättelse gissade man lätt, att konung Erik blifvit varnad för bönderna af den påpassliga Koppare-Stina och flytt öfver svenska gränsen, innan de hunnit fram.

“Att förfölja honom längre tjenar naturligtvis till ingenting“, sade Helge; “men den snikna trollpackan, som räddat honom undan vår hämd, skola vi ej lemna ostraffad.“

“Hon har nog flytt till Sverige också“, sade fader Håkan.

“Men stugan är kvar, och den skola vi bränna upp“, svarade Helge. “Först måste vi dock skaffa en bår att föra Måns härifrån till kyrkogården.“

Härom voro alla ense, och innan en half timme förflutit var båren i det närmaste färdig.

Helge hade under tiden slagit eld, och så snart de andra drogo bort till kyrkogården med liket, började han sätta eld på Koppare-Stinas stuga.

“Nu skola åtminstone inga flera ogerningar föröfvas i detta näste“, sade han till fader Håkan, som jemte ett par andra bönder stannat kvar.

“Här få vi dock ej dröja länge; ty den svenska hären kan vara här i hvilket ögonblick som helst, och då blifver den sista villan värre än den första“, svarade fader Håkan.

“Vi ha nu icke mer att göra här, om Ebba blott kan gå med oss“, sade Helge.

“Låt oss gå då“, sade Ebba; “jag kan nog följa med. Men är den svenska hären på väg hit?“

“Det kan man lätt gissa, ty det var redan oro i lägret, när vi foro ifrån byn, och då konungen

ännu ej kommit, har nog Görän Persson sändt hitåt ett helt regemente att uppsöka honom“, förklarade fader Håkan.

9.

Fänriken i fällan. Konungen hämnas.

Sedan Görän Persson afsändt Lars med de tio knektarne, kände han sig i början ganska lugn med afseende på konungen. Väl kommo flera personer och anhöllo om företräde hos kungen, men han afvisade alla med det påståendet, att denne nekat att mottaga någon, hvem det än månne vara, före klockan tio. Före denna tid hoppades han nämligen att konungen ovilkorligen skulle hafva återkommit. Men när han dröjde, utan att någon underrättelse anlände från honom, blef den ränkfulle konungagunstlingen med hvarje minut allt mera orolig. Med alla sina fel hade han dock åtminstone den förtjensten att vara konungen uppriktigt tillgifven. Om någon olycka drabbat denne, skulle Görän Persson därför tagit sig det mycket djupt till sinnes. När klockan började närma sig elfva på förmiddagen, ansåg han sig ej längre kunna dölja förhållandet för härens förnämsta befälhafvare. Han sände därför bud till Klas Kristersson Horn och Karl de Mornay för att med dem samråda om hvad man under nuvarande förhållanden borde företaga sig.

Enligt konungens tillsägelse föregående dag borde byns invånare för en god stund sedan hafva samlats för att aflägga trohetseden till Sveriges konung; men på samlingsplatsen syntes ännu ingen lefvande varelse, oaktadt bönderna varit i rörelse ganska tidigt på morgonen. Detta allt vållade honom nya bekymmer, ty det syntes honom misstänkt. Den, som plågas af ondt ssmvete, rådes ofta för en obetydlighet och ser icke sällan faror eller svek, der

en annan människa ser endast en naturlig utveckling af händelsernas gång eller ock ingenting alls.

Göran Persson lät fråga efter fader Håkan, men erhöll det föga hugnesamma svaret, att denne gått bort för mer än en timma sedan. Ingen visste hvart han gått.

Nu blef den misstänksamme handsekreteraren alldeles säker på, att något förräderi var å bane från böndernas sida. Med stigande oro afbidade han därför Karl de Mornays och Klas Kristersson Horns ankomst.

De nämde herrarne dröjde visserligen icke länge, sedan de fått veta, att han önskade tala med dem, utan infunno sig nästan ögonblickligt, men för den i högsta spänning väntande handsekreteraren skredo tio minuter lika långsamt som lika många timmar.

Äntligen infunno sig de båda herrarne.

Göran Persson skyndade emot dem, tryckte deras händer och visade så tydliga tecken till oro, att Karl de Mornay helt förskräckt frågade, om någon olycka drabbat konungen.

“Med Guds hjälp hoppas jag, att intet ondt skall hafva vederfarits honom”, svarade Göran Persson med osäker röst.

“Hvad är detta för tal I fören?” frågade Karl de Mornay häftigt. “Veten I det icke säkert?”

“Nej.”

“Är då konungen icke här till finnandes?”

“Nej, mina herrar, och detta är just hvad som vållar mig så mycken oro, att jag låtit kalla Eder hit. Något efter midnatt red han ut på ett litet äfventyr —“

“Ve Eder, Göran, om I lättsinnigt hafven lockat hans majestät konungen i någon fara eller förtret”, afbröt Klas Kristersson Horn allvarligt.

“I ären sträng i Edra omdömen, herr Klas”, svarade Göran Persson; “men I kunnen lätt eftersinna, om jag kan begå en så dålig handling mot min konung, hvilken jag har att tacka för både lif

och ära*. Nej, herr Klas, jag svär vid Gud, att denna Eder misstanke är grundlös och orättvis.“

“Om så är, hvilket jag äfven tror, då beder jag Eder förlåta min häftighet. Dock synes mig, att I haden bort afhålla konungen från alla äfventyrliga företag, isynnerhet om han var ensam.“

“Sant nog, men I kännen båda, om konung Erik plägar lyssna till eller ens tål några rådgifvare i slika ärenden som detta“, förklarade Göran Persson.

“Således är det åter en kvinna med i spelet?“ frågade Klas Kristersson Horn.

“Jag har gissat, att det skall vara så“, svarade Göran Persson undvikande, ty icke ens nu kunde den ränkfulle och listige mannen vara fullt sanningsenlig och ärlig i sina uppgifter, och ändå gällde det den af honom innerligt afhållne konungen.

“I veten då icke heller detta riktigt säkert?“

“Nej, men af alla tecken att döma är det dock så.“

“Om hvilka tecken talen I?“

“Jag har märkt, att någonting ovanligt måste hafva inträffat här i byn sedan i går.“

“Hvaraf hafven I förnummit sådant?“

“Deraf att folket här i byn nu synes hafva alldeles försvunnit, sedan de tidigt på morgonen sprungit omkring här såsom yra höns. Manne icke så kan hafva händt, att någon ungmö försvunnit i natt och man nu är på spaning efter henne?“

“Ännu är icke byn så folktom som I tron, ty både kvinnor och barn äro kvar här“, inföll Karl de Mornay, “men de flesta af männen gingo redan för några timmar sedan åt östra delen af byn. Jag kunde icke hindra dem, då intet förbud utfärdats för dem att gå hvart de vilja.“

“Här äro goda råd dyra“, utropade Klas Kristersson Horn. “Åt hvilket väderstreck red konungen?“

“Åt norr.“

“Välän, vi bryta upp med hären och följa honom

* Göran Persson hade under Gustaf Vasas dagar blifvit dömd till döden för någon förseelse, men genom då varande kronprinsens, sedermera konung Erik, bemedling blifvit benådad.

efter“, sade Klas Kristersson Horn, i det han reste sig för att gå.

“Vi böra väl ändå lemna en afdelning att bevaka byn?“ frågade Karl de Mornay.

“Åhja, ett dussin knektar under en fänriks befäl kunna väl för säkerhets skull stanna här. Nog hålla de byns kvinnor i styr, så länge vi äro borta“, svarade Klas Kristersson Horn, i det han gick. Karl de Mornay följde strax efter honom, och fem minuter senare lemnade äfven Göran Persson med sin ännu lefvande tjenare det rum, han under föregående natt bebott.

Svenska hären bröt nu upp i största hast och vände till de i byn ännu kvarvarande invånarnes förvåning norrut.

Jerker hade ännu ej hunnit fram till byn, när han hörde trummorna gå och märkte, att svenska hären nalkades.

“Här gäller det att rädda sitt eget skinn“, tänkte han då; “ty nu ha de nog vädrat upp, hur det står till.“

Och så smög han sig inåt skogen och kom sålunda osedd förbi den svenska hären.

När han kom in i byn, såg han der icke en enda svensk. Han skyndade derför in i närmaste gård, för att uppmana der varande kvinnor och barn att så skyndsamt som möjligt taga till flykten.

“Men vi kunna väl icke lemna husen öde heller“, invände husmodern i gården.

“Du är väl så illa tvungen“, svarade Jerker, “ty inom ett par timmar ha vi nog de svenske hundarne här igen, och då komma de icke att skona hvarken folk eller fä, sedan de fått se, huru vi handskats med deras knektar.“

“Men hvad ska' vi göra med kreaturen och lös-egendomen? Inte vill jag låta de svenske knektarne roffa åt sig allt hvad vi ha heller“, invände bond-hustrun.

“Drif korna och fåren till skogs och kör äfven dit så mycket du kan af löselegendomen, men försök inte att taga allt, ty då blir det kanske för sent att komma undan, och för min egen del anser jag i alla fall lifvet vara det värdefullaste jag eger, och vi få tacka Gud, om vi komma undan med det.”

Härmed skyndade Jerker bort till nästa gård, der ungefär samma invändningar gjordes och samma svar gäfvos. Så gick han från gård till gård och uppmanade alla till flykt. På de flesta ställen fann han gråtande kvinnor och barn, hvilka han måste trösta så godt han kunde. Ju längre det led på tiden, desto kortare blefvo hans samtal med hvar och en, och slutligen inskränkte han sig till att endast säga:

“Rusta ihop det viktigaste af löselegendomen och kör det till skogen, men fort bara; ty snart ha vi fienden öfver oss.”

Att svenska knektar till ett ringa antal ännu funnos i byn, det fick han snart se, och det bekymrade honom icke så litet; men han hoppades att finna någon utväg att komma undan dem eller åtminstone narra dem, så att de icke komme att hindra de andras flykt.

När allt sådant var förberedt, gick han att uppsöka befälhafvaren öfver vakten. Han drack förut något öl och låtsade vara mycket drucken, när han kom till svenskarne.

“God dag, kapten eller löjtnant“, helsade han och gjorde ett alldeles misslyckadt försök att taga på sig en krigisk hållning..

“Jag är hvarken det ena eller det andra utan rätt och slätt fänrik“, svarade befälhafvaren och log åt den druckne bonden.

“Nå, det är bra“, sade Jerker, “jag är kapten jag. Framåt marsch! Ja, det är inte gyckel det. Se jag har liksom lite öl i källaren der hemma, och nu ville jag bjuda hela regementet på en dugtig mun, om I inte försmår det förstås.”

“Tack, tack far, men vi få inte lemna vår post“, svarade fänriken.

“Åh, inte gör det någonting inte. Här finns ju bara ungar och käringar och kvinfolk, och inte fara de bort inte. Kunnen I säga mig, hvart alla karlar tagit vägen?“

“Det torde du veta bättre än vi.“

“Jag? Nej, se det var då lögn det. Sen I, jag kom att sitta hos grannen Jesper Olausson en stund i dag. — Nej, det var nu alldeles omvändt, för det var han, som satt hos mig, men det gör ju detsamma i alla fall, och så skulle vi dricka lite förstås, och så ville han dricka i kapp med mig, förstås, och så blef det en smula för mycket för honom kanske, och då vardt han arg och gaf mig en örfil; men det gjorde ingenting, för jag gaf honom så godt igen, jag, för Jerker är ingen mes, han.“

“Han synes dock ha gifvit Er ett bra märke i armen“, sade en af soldaterna.

“Ja, se jag vet då inte, om det var han eller någon annan, som gaf mig det här.“

De svenske knektarne skrattade åt denna, som de tyckte, mycket löjligen bekännelse.

“Ja, se det är på det viset med mig, skall jag säga, att då jag är litet full, så är jag inte riktigt nykter“, sade Jerker med samma enfaldiga ton och min som förut. Hans invändning helsades därför med en ny och ännu lifligare skrattsalfva.

“Ja, se jag menar förstås, att jag inte minnes allt så noga, förstås“, rättade sig Jerker. “Men det kan ju vara detsamma, bara jag nu får någon att dricka med.“

Anbudet var ganska lockande för de törstiga knektarne, men de voro ännu icke riktigt ense med sig sjelfva, om de skulle gifva vika för frestelsen eller icke.

“Ja, det må tusan och inte jag truga någon“, utbrast Jerker slutligen smått förargad. “Då någon bjuder mig öl, så dricker jag som en tratt, för jag tycker att det är godt, jag.“

“Nå, hvem tusan tycker väl annat, tror du?” svarade fänriken godmodigt.

“Här finnes ju icke en enda ärlig karl, som vill dricka.”

“Jo, det skall du blifva varse“, sade fänriken skrattande. “Kom bara med oss, gubbe, och låt oss se hvad du har att bjuda på! Kommen med, gossar!”

Ett gladt hurrarop helsade denna tillsägelse, och alla voro genast färdiga att följa.

Jerker förde knektarne till Jesper Olaussons gård, der han visste att ett par tunnor öl funnos. Dessutom hade ingen här undanröjt husgeråd och dylikt, hvarför någon anledning icke fanns för svenskarne att misstänka, att allmogen stode i begrepp att fly undan till skogs.

Den listige Jerker sparade ej på traktering, och snart voro de svenske soldaterna temligen berusade. Han bjöd fortfarande och trugade på dem ännu mer. Slutligen hade ölet stigit dem så åt hufvudet, att de knappt visste hvar de befunno sig. Fänriken var den ende, som ännu hade så mycken besinning kvar, att han tänkte på den uppgift, som ålagts honom af Karl de Mornay. Han försökte att stiga upp och gå ut, men benen nekade honom sin tjenst. Då blef han rädd och en dunkel aning om, att han råkat i en fälla, föresväfvade honom. Han gjorde en ny kraftansträngning och lyckades komma ut ur rummet; men ännu voro hans begrepp oklara. Han tyckte sig dock hafva märkt, att den listige bonden blifvit allt ifrigare att fylla i stopen, i samma mån svenskarne blefvö druckna, och när dessa ändtligen började blifva alldeles redlösa, då hade han smugit sig bort och icke återkommit till dem sedan. Fänrikens fruktan tilltog i samma mån hans begrepp klarnade, och slutligen vardt han genom rädslan nästan alldeles nykter. Att försöka göra det klart för de druckna soldaterna, att de sväfvade i någon fara, ansåg han dock vara omöjligt. Han beslöt i stället att skynda efter hufvudhären norrut. Han fick emellertid springa längre än han förmodat, ty först invid gränsen till

Småland mötte han svenskarne, hvilka ändtligen återfunnit sin konung i en bondgård i närmaste svenska by. Han hade der redan börjat vidtaga anstalter för att underrätta befälhafvarne för hären om sitt missöde, då hela hären kom tågande.

Karl de Mornay underrättade honom om böndernas framfart mot de svenska knektarne, och häröfver råkade han i eld och lågor. Han gaf genast befallning att hären skulle vända om för att hålla räfst med de uppstudsiga bönderna. Ingen vågade fälla ett godt ord för dem, om också mången skulle önskat kunna stilla konungens vrede.

När nu den ifrån Vallaryd flyende fänriken mötte hären, sökte han, så godt sig göra lät, urskulda sig för sin försumlighet och skylde i stället allt på knektarnes olydnad och böndernas list. Då krigstukten i hären icke var den bästa, blef han trodd af alla.

Konungen svor att utkräfva en dyr hämnd på alla i Bleking, och han höll ord. Invånarne i Vallaryd hade emellertid hunnit fly med sin boskap och de dyrbaraste lösöreperседlarne. De druckna knektarne hade de återvändandande bönderna öfverraskat och upphängt ofvanför dörrarne till böndernas stugor. Att det skett för att håna svenskarne syntes bäst deraf, att en knekt blifvit hängd i hvarje dörr, så långt det räckte till. Konung Erik råkade i den häftigaste vrede och gaf ögonblickligen befallning om att förfölja de flyende. Då Klas Kristersson Horn vågade invända, att det var omöjligt att förfölja, innan man visste, åt hvilket håll bönderna begifvit sig, kallade konungen honom en lättjefull och oduglig fältherre. Horn var dock nog ädelmodig att förlåta konungen denna ogrundade och i hög grad orättvisa beskyllning, som konungen också vid lugnare sinnesstämning uppriktigt ångrade. Något försök att förfölja de flydda bönderna gjordes icke heller. I stället nedtogos och begrafdes de hängda knektarne, hvarefter alla byns hus antändes, sedan soldaterna och rytteriet marscherat flera gånger genom åkrarne och sålunda alldeles förstört årets gröda.

Tåget gick härefter åt söder och utmärkte sin väg genom kvinnoskändande, mord och brand. Lyckeby intogs och sköflades, hvarefter konungen uppmånade invånarne i Ronneby att gifva sig. Men de svarade honom hånfullt, att han kunde begifva sig till Halmstad, der han förut visat sin tapperhet. Häröfver blef han mycket förbittrad och svor att hämnas. Allt lefvande mellan Lyckeby och Ronneby skulle ihjälslås. När budskap om detta blodbad nådde Ronneby, ändrade stadens invånare mening och erbjödo sig att uppgifva staden mot vilkor af fritt aftåg och säkerhet till lif och lem. Men konung Erik ville nu ej mer höra talas om några vilkor. Staden intogs med storm, och ett blodbad följde, "så att vattnet i elfven blef rödt som blod", såsom en tecknare af detta krig säger. Att skona någon kom ej i fråga. Öfver tvåtusen män blefvo nedhuggna, utom en mängd kvinnor och barn, som ihjälslagos af finnarne, hvilka sist kommo in i staden och sålunda ej hade några andra fiender att bekämpa. Slutligen plundrades staden och uppbrändes.

Konungen uppsatte sedermera ett bref till allmogen i Sverige, deri han berömmar sig af sina framgångar i Bleking. Han påstod i detta bref, att fienderna i Ronneby varit så försagda, att de låtit nedhugga sig såsom en hop vilda svin. Emellertid tycktes han hafva känt någon blygsel öfver sin mot dessa fiender visade grymhet, ty han framhöll, att härjningen skett till straff därför, att invånarne i Ronneby visat sig fiendtliga mot Sverige under Dackefejden. Att det var hans sårade fåfänga, som framkallat blodbadet, det förteg han.

Ifrån Ronneby drog konungen till Sölvesborg, som dock brändes af blekingsborna sjelfva, så att der ej blef något byte. Sedan öfverlemnade han befälet åt Klas Kristersson Horn och Karl de Mornay med befallning, att de skulle samla allmogen i Bleking och låta föra män, kvinnor och barn i hopar om två och tre tusen till Stockholm för att sålunda göra landskapet alldeles öde. Men om invånarne

icke hörsammade befälhafvarnes kallelse, så skulle dessa ihjälslå och uppbränna allt lefvande i hela Bleking, för att landet måtte bli öde, när det ej kunde vara svenskt.

Att denna om en vansinnig grymhet och blodtörst vittnande befallning icke till alla delar gick i verskställighet var till en ej ringa del befälhafvarnes förtjenst; men allmogen lyckades också på många ställen gömma sig undan så väl i skogarne, att landskapet verkligen syntes nästan alldeles öde. Konung Erik kunde därför i en skrifvelse till rådet omtala att nu ej många bönder funnos kvar i Bleking.

Bland de i skogarne undandolda invånarne voro också bönderna från Vallaryd. Dessa hade kommit tillbaka till byn nästan samtidigt med fänrikens flykt derifrån, och då det dröjde omkring tre timmar till, innan den svenska hären återvände dit igen, hunno de med att utkräfva hämnd på de berusade knektarne och dessutom skaffa undan sina viktigaste förnödenheter.

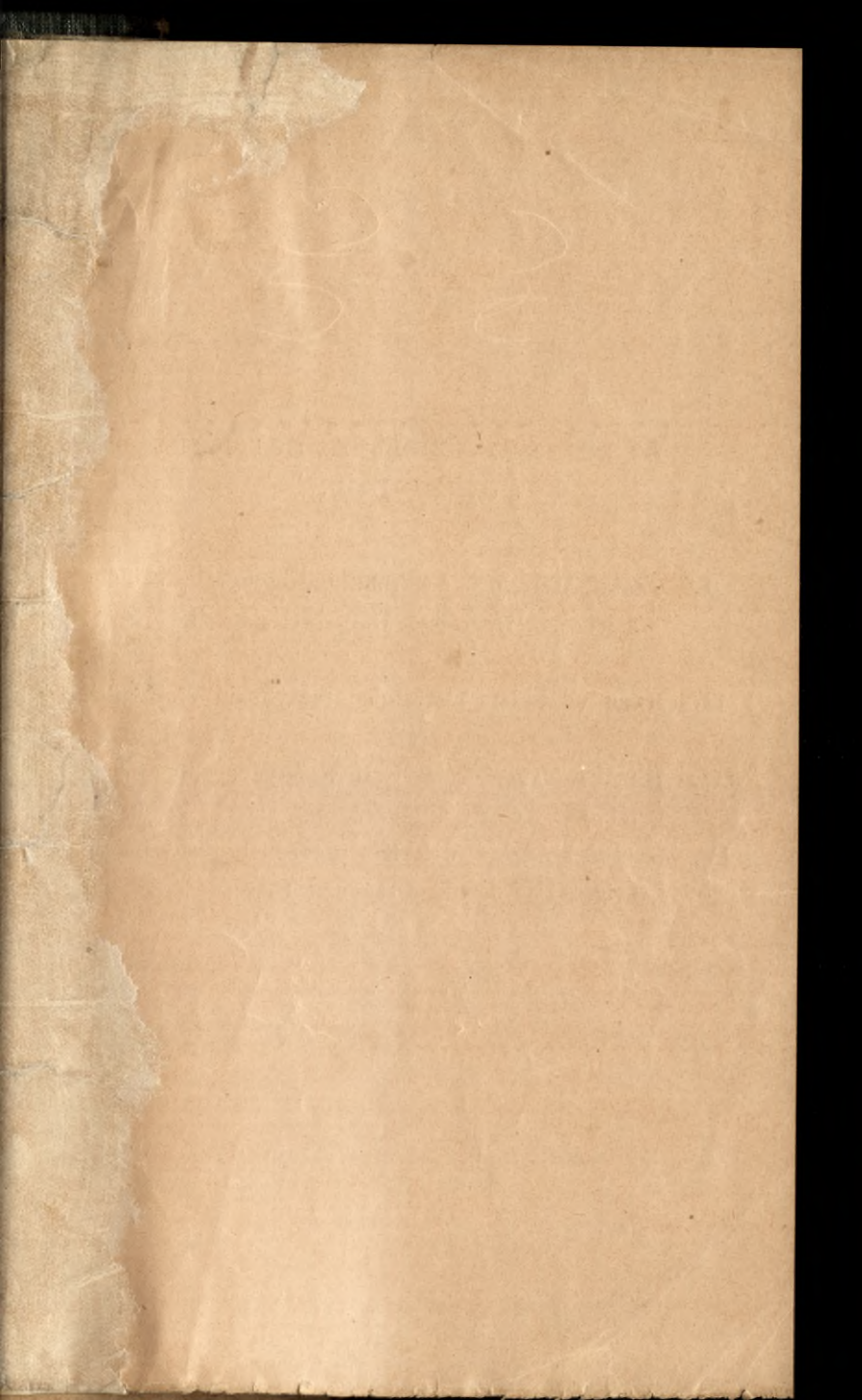
När Ebba Jespersdotter ungefär ett år efter dessa händelser sammanvigdes med Helge Ivarsson, voro alla ense om, att han var värd en sådan maka. Hon var emellertid långt mindre rik nu än före kriget, men härvid fäste Helge ej stort afseende. Han älskade henne icke för hennes egodelar utan för hennes egen skull, sade han.

Bland bröllopgästerna saknades naturligtvis icke den pratsamme Jerker. Han hade nu mycket att berätta om sina bragder från föregående år, och han lofvade att dikta en visa om sitt uppträdande bland de druckna svenska knektarne, men det stannade vid blotta löftet; ty ett par försök att sjunga misslyckades alldeles.

Ett varaktigt, ehuru ej precis angenämt minne hade han likväl efter den svenska fejden, nämligen det sår han derunder fått, ty det gjorde honom ofärdig i venstra armen under hela hans återstående lefnad.

Shade 1/3
101

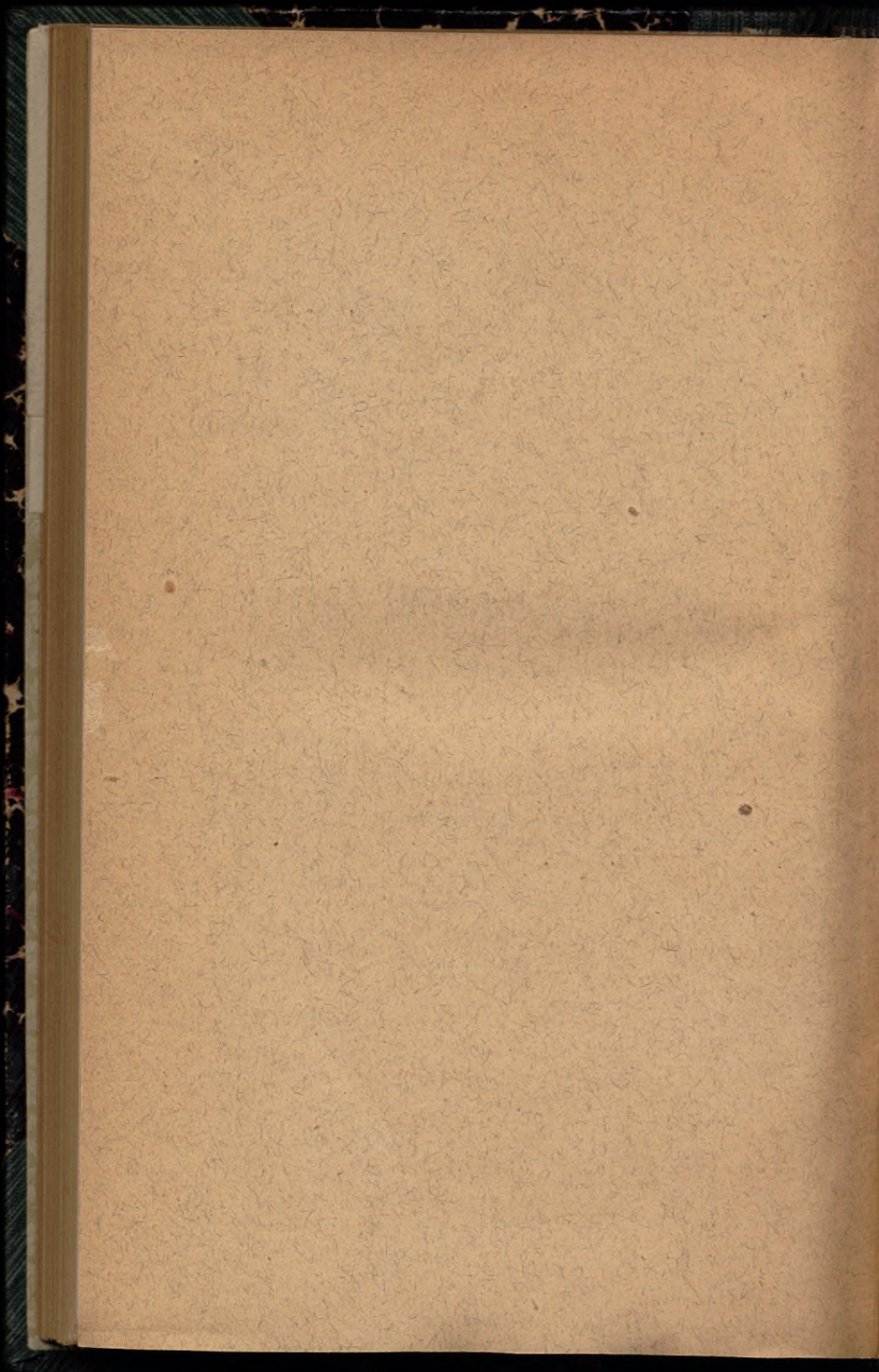
Af samme författare har förut
utkommit:

- I. **Gustaf Wasa och Vestmanlåndingen** eller sköldemärket. Berättelse från befrielsekriget 1521. 0: 25.
- II. **Hans Våghals.** Berättelse från Gustaf Wasas tid. 0: 25.
- III. **Hans Rödkägg och Erik Skeppare** eller Johan III och Ångermanlåndingen. 0: 25.
- IV. **Gustaf II Adolf och Helsing.** Berättelse från kriget i Ryssland 1614 och 1615. 0: 25.

6000227039

Göteborgs universitetsbibliotek

